

SIIVETKÄS

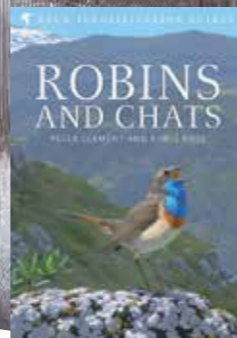
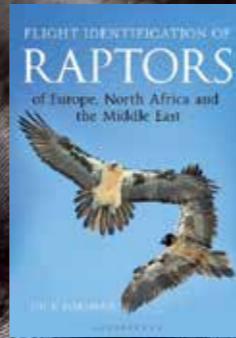
NRO 64

2015

36. VSK



Elämyksiä...



...metsästävässä



kuvat Pentax K-3 ja Pentax 300 mm/f4

PÄÄKIRJOITUS

Pohjois-Savossa havaittiin poikkeuksellisesti kolme uutta lintulajia vuonna 2015. Uusia tulokkaita olivat arotasku lisaalmessa, pilkkaniska Suonenjoella ja ruskouunilintu Varkaudessa. Näiden lisäksi saatiin vielä uusi lintulaji pesimälinnustoomme kun sitruunavästäräkki pesi Kuopion Riistavedellä. Positiiviset lintu-uutiset ovat olleet viime aikoina vähissä, joten iloitaan näistä ja yhdytään löytäjien iloon, sillä ahkerimmatkaan retkeilijät eivät välttämättä pääse juhlimaan uutta lintulajia tai uuden lajin pesintää.

Lintuharrastajat selailevat keväisin tavallisten lajien muuttoparvia toivoen löytävänsä joukosta jotain harvinaisempaa. Monella tavallisemmalla lintulajilla on kuitenkin käynnissä melkoinen selviytymistaistelu. Pohjois-Savon pelloilla on levähtänyt ja soidintanut lähes viime vuosiin saakka suuria suokukkoparvia. Nyt on tapahtunut muutos. Suokukko on valitettavan monen muun lajin kanssa siirretty luokkaan äärimmäisen uhanalainen Ympäristökeskuksen uusimmassa selvityksessä. Tämä tarkoittaa, että siihen kohdistuu "äärimmäisen suuri välitön uhka hävitä kokonaan lajistostamme". 2015 Suomen ympäristökeskus julkaisi selvityksen Suomen lintujen uhanalaisuudesta. Suomen lintujen punaiseksi listaksi kutsuttu selvitys antaa synkän kuvan linnustomme tilasta. Selvitetyistä 245 lajista 87 arvioitiin uhanalaisiksi. Kaikkein huonoiten menee vesilinnuilla, päiväpetolinnuilla ja kahlaajilla.

Miksi linnuillamme menee niin huonosti? Syytä lienee monia, osan ollessa paikallisia ja osa globaaleja ongelmia. Suurin yksittäinen syy miksi jokin laji on punaiselle listalle joutunut on Ympäristökeskuksen mukaan talvehtimis- ja levähtämisalueilla vaikuttavat eri tekijät. Nämä tekijät ovat sen kaltaisia asioita, jolle Savosta on vain vähän käytännön asioita tehtävissä. Viime vuosina on tullut luettua ja nähtyä kammottavia kuvia ja videoita esimerkiksi Maltalla ja joissakin pohjois-Afrikan maissa tapahtuvasta muuttolintujen silmittömästä teuras-

tuksesta. Ja toisaalta tärkeiden talvehtimis- ja levähtämisalueiden katoamisesta monin eri tavoin. Ennen kuin kuitenkin nostamme syyttävän sormemme perinteiseen tyyliin kohti "niitä muita" on syytä muistaa, että jos erilaiset satunnaistekijät poistetaan on seuraavaksi tärkeimpinä punaiselle listalle joutumisen syinä hyvinkin paikallisia ja myös Kuikan toimialueella näkyviä tekijöitä. Näitä ovat lintujen pyynti ja metsästys, ja varmastikin nimenomaan metsästys, joka kohdistuu lajeihin, joiden kannat ovat vaaraantuneet, Pohjois-Savossakin metsästetään laillisesti ja yleisesti sukupuuttoon hävinneiden ja yllä mainittujen äärimmäisen uhanalaisten lajien jälkeen seuraavana tulevaan erittäin uhanalaisten lajien luokkaan kuuluvia vesilintuja. Listauksesta myöskin korkealta löytyvää lintujen ja pesintöjen häirintää valitettavasti tapahtuu meilläkin vielä jonkin verran. Lisäksi metsien muutokset ja avoimien alueiden sulkeutuminen kuten vaikkapa soiden muuutokset ovat kaikki valitettavan Savolaisiakin ilmiöitä.

Tiedätkö muuten mitä yhteistä on punatulkulla, viherpeipolla, varpusella ja hömötiäisellä, noilla tuiki tavallisilla linnuilla? Ne kaikki ovat vaaraantuneita lajeja, tämä tarkoittaa, että ne eivät ainakaan vielä täytä äärimmäisen tai erittäin uhanalaisten lajin kriteerejä, mutta niihin kohdistuu suuri uhka keskipitkällä aikavälillä hävitä lajistostamme. Toivotaan, ettei niin käy ja toimitaan omilla ympyröissämme sen hyväksi. Tapoja varmasti löytyy, kaikki tämänkin kirjoituksen tiedot perustuvat vapaaehtoistyönä kerättyihin lintuhavaintoihin, niiden tekeminen lienee meidän harrastajien puolesta yksi mukavimpia tapoja osallistua lintujen suojeluun.

Mikko Pärssinen

puheenjohtaja

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	3	• Kalasääskitukkimusta 45 vuotta	
Hallinto-oikeus kumosi poikkeusluvan...	4	• Pohjois-Savossa	21
Tuulihaukat marjavahteina!	4	• Lokit	23
Huussi hävinnyt.... jouluaattona!	5	• Kyyhkyt	23
Lintulahti on nimensä veroinen paikka...	5	• Tikat	23
Lintuvuosi 2015	6	• Varpuslinnut	24
• Pohjois-Savon lintuharvinaisuudet	8	• Yölaulajat	26
• Muuttajataulukko	12	Hornoya – Yö lintusaarella	30
• Vesilinnut	15	Raasion rengastukset	32
• Kanalinnut	18	Taesto ja talvipinnaralli 2015	33
• Harmaahaikara, merimetso, rantakanat ja kurki	18	Sitruunavästäräkki – Pohjois-Savon pesimälinnuston uusin tulokas	34
• Kahlaajat	19	Huippuvuosi nosti lajimäärän 317:een	36
• Petolinnut	20	Kuikan ja lehden tiedot	39

Kansi: Pensastasku TERO PELKONEN

Töyhtöhyppä TERO PELKONEN



Lintuvaruste Oy, Koetilantie 1 B 3, 00790 Helsinki
www.suomenlintuvaruste.com,
lintuvaruste@birdlife.fi, p. 09-386 7856



Suomen Riistakeskus on myöntänyt usein heppoisin perustein pesimärauhotusajan poikkeuslupia harakoille, variksille, räkättirastaille ja harmaalokeille. Esim. varisten hävittämiseen lupia on viime ja tänä vuonna myönnetty jo yli 1200 yksilölle. PATRICK HUBLIN



Hallinto-oikeus kumosi poikkeusluvan

Jussi Koponen

Suomen Riistakeskus myönsi poikkeusluvan variksen, harakan ja harmaalokin tappamiseen eläimistön suojelemiseksi Etelä-Kallaveden Härköniemelle noin viiden hehtaarin alueelle. Lintuyhdistys Kuikka valitti päätöksestä hallinto-oikeuteen yhdessä KLYY:n ja Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirin kanssa. Useiden muiden valitusperusteiden lisäksi vetosimme siihen, ettei

poikkeusluvan myöntämisen edellytyksiä oltu selvitetty lain vaatimalla tavalla.

Hallinto-oikeus totesi 11.9.2015 antamassaan päätöksessä, että todistustaakka poikkeusluvan edellytysten olemassaololle on valtiolla. Hallinto-oikeus kumosi Riistakeskuksen päätöksen, koska asiassa ei ole riittävästi selvitetty hallintolain 31 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla poik-

keusluvan myöntämisen edellytyksiä.

Hallinto-oikeus totesi, että poikkeusluvan edellytysten täytyminen on Suomen Riistakeskuksen selvittävä ja osoitettava. Lisäksi Hallinto-oikeuden mielestä luvan hakijan antamille tiedoille ja käsityksille ei voida antaa ratkaisevaa merkitystä, kun edellytysten täyttymistä arvioidaan.

Tuulihaukka
TERO PELKONEN



Tuulihaukat marjavahteina

Hanna Sarja

Lintuyhdistys Kuikka ja Suonenjoen seudun marjanviljelijäin yhdistys aloittivat yhteisen tuulihaukkaohjelman keuhkilla 2015. Kuikan aktiivit auttoivat marjanviljelijöitä tuulihaukkojen pesäpönttöjen rakentamisessa, sekä ohjeistivat milloin ja minne pöntöt kannattaa asentaa.

Yhteistyön tuloksena marjatiloilta asennettiin viitisenkymmentä tuulihaukan pesäpönttöä.

Projektin tulokset ovat hyvin rohkaisevia. Tulevaisuuden toimittajan haastattelemat viljelijät kertoivat räkättirastaiden aiheuttamien vahinkojen vähentyneen pelloilla, joille tuulihaukka oli tullut pesimään (MT 21.8.2015).

Tänä vuonna yhteistyö jatkuu vanhojen pönttöjen huollolla sekä uusien asentamisella.

Huussi hävinnyt.... jouluaattona!

Mikko Keski-Karhu paljastaa jouluaaton salaisuutensa kesän koputellessa jo ovelle.

Näin varmaankin huudahtaa hätäntynyt tiais- tai pikkuvarpusmuori tänä iltana! Nimittäin ... tänä aamuna ennen joulurauhan julistusta Suomen Turusta lähdin panemaan kuusta jalkaan, joka oli ollut koko kesän ja syksyn kylmässä ulkovarastossa ylimpänä lähellä katon rajaa. Tuollainen nykyaikainen muovinen, vihreä, pyöreä kuusenjalka sisähalkaisijaltaan n. 25 cm ja vesitilan korkeus n. 10 cm.

Ihmetykseni oli suuri, kun kuusenjalan sisäseinämä oli aivan ympäriinsä valkoisten vanojen peitossa. Mitä nämä ovat? Ei muuta kuin lintujen kalkkipitoisia ulostevanoja. Ainuttakaan vanaa ei ollut viistolla ulkolaidalla! Läksin näyttämään

moista vaimolleni, joka totesi asiallisesti ”tiaisten huussi” ja heti perään ”pese se luomulumella”, jota täällä on puhtaana n. 5 senttiä ja parahiksi märkää. Lupasin, tietysti. Mutta ei minua niin vain käskytetä. Enkä pessyt. Panin kuusen jalkaan, kannoin sisään, täytin säiliön vedellä ja ajattelin, että kuusi varmasti tykkää tällaisesta luomulannoitteesta. En ole paljastanut vaimolleni tätä tottelemattomuuttani. Olkoon se pieni joulusalaisuuteni. ... Kuvittelen tiais ja/tai pikkuvarpuset istumassa ”ri-uullaan” pyrstöt siististi kohti keskustaa vaihtamassa päivän kuulumisia.

Mietin myös, että eiköhän hömöt oikein mahdu tähän joukkoon, kun en ole

nähty, aivan alkusyksyn jälkeen, ainuttakaan kohtalaisen runsaalla ruokinnallani? Tiaisia hyörii sillä n. 25 - 30, valtaosa n. 15 - 20 talitiaista, sinitiaisia, pari kuusitiaista 2 - 4 pikkuvarpusta ..

Pitäisikö avata ovi ulos tänä iltana...? Olisihan se kerran mukava toimittaa asiansa lämpimässä kuusen alla elävässä kynttilänvalossa ihan oikeassa wc:ssä eikä kuivakäymälässä. Linnut, ainakin useimmat, ovat tosi siistejä!

J.K. Vaimo on tänään useaan otteeseen kehumut kuusen harvinaisen hyvää tuoksua, mikä ei ole aivan tavallista.

Lintulahti on nimensä veroinen paikka

Asta Lähdesmäki

Syntymä- ja kotipaikkani on Lapinlahdella Nerkoon kylässä, 7 km kirkonkylältä Iisalmeen päin. Kotipaikka on autioituttuaan ollut sisarusarjamme kesänviettopaikkana.

Keväällä 2015 olimme koonneet Taesto-joukkueen Lapinlahden Linnansalmen tornille ja menimme mieheni Lassin kanssa valmistautumaan kisaan ja lämmittämään kotitaloa yöpymiseen, ettei Kuopiosta saakka tarvitsisi aamulla ajella. Kevät oli ollut erikoinen, tulvapeltoja ei toukokuun alussa juuri ollut ja järvien pinnat olivat korkealla. Lintuja saapui huhti-toukokuun vaihteessa yhtenä ryppäänä.

Taestoa edeltävänä perjantaina 8.5. lähdimme Nerkoolta kirkonkylälle täydentämään eväspuolta. Kotiin ajelimme linnustaun tunnetun Linnansalmen peltojen läpi Nerkoon kanavalle ja Iisalmeen vievää tietä. Tuolta tieltä erkanevalla pienellä Telpänsniityllä, missä heinäväki koki herännäisyyden 1700-luvulla ja körttiläisyys sai alkunsa. Osa niityistä oli omistuksessaamme 50-60 -luvulla, joten seutu ja tie on minulle tuttu pikkutyöstä saakka.

Tieltä on vain pari sataa metriä Onkiveden Lintulahdelle ja sen rantapellolla on yleensä keuhkilla vesilintuja ja kahlaajia kuhiseva tulvalaikka. Näin oli myös 8.5.2015.

En ennättänyt edes kunnolla autosta ulos, kun Lassi huusi, että ”siellä on amerikantavi”. Olimme nähneet sen ensiesiintymisen Pohjois-Savossa Toivalan pelloilla, mutta silloin lintu oli melko kaukana. Nyt

sen tuntomerkki eli rinnan poikki kulkeva valkoinen juova erottui selvästi. Lintu touhusi neljän heinäpäivän ja tavan tavien kanssa. Tulvassa oli myös mustavikloja ja suokukkoja ja järvellä suuri joukko tukkasotkia. Kerrassaan nautittava lintuhetki! Muutama muukin harrastaja ehti näkemään amerikantavin.

Taesto oli melkoista taistoa; lajit piti enimmäkseen oikein hakemalla hakea. Vesi oli niin korkealla, että tornille vievät pitkospuut kelluivat vedessä. Aamuvarhaisella minulle ennestään tuttu opettaja **Heli Korhonen** tuli tornille pienten oppilaiden kanssa. Joukko oli pitänyt perinteisen yökouluun ja päätti lopettaa sen linturetkellä. Kumisaappaita ei ollut mukana kellään. Pienen neuvonpidon jälkeen koululaiset

kipittivät tornille yksi kerrallaan, jolloin pitkospuut eivät painuneet painosta veden alle. Reipasta porukkaa!

Heli asuu maalaistalossa Lintulahden vieressä ja kerroin innokkaalle lintukuvaajalle amerikantavista, josko se olisi edelleen paikalla. Parin tunnin päästä Heli soitti ja kertoi, ettei tuota tavia näy, mutta paikalla on suuri valkoinen haikara. Perään saapunut kuva varmisti lajin jalohaikaraksi. Tornilla vierailleet lintuharrastajat lähtivät oitis haikaraa bongaamaan.

Sinne joukkueemmekin suunnisti kisan jälkeen. Ja kuinkas ollakaan: jalohaikara lentää liihotti siellä harmaahaikaran kanssa. Juhlava päätös kisapäivälle. Erikoisen hyvältä tuntui se, että linnut löytyivät vanhalta tutulta kotikylältä.



Amerikantavi TARMO HUTTUNEN

LINTUVUOSI 2015

Eelis Rissanen

Lintuvuoden 2015 osalta jatketaan edellisen lehden viitoittamaa linjaa. Katsauksessa käsitellään vain ne lajit, joiden esiintymisen osalta on selkeästi jotain kommentoitavaa. Tavoite on kirjoittaa muista lajeista koosteita pidemmältä ajanjaksolta. Tämän katsauksen tavoitteena on myös kuroa aikataulu kiinni, jotta päästään julkaisemaan kulunut vuosi heti seuraavana vuonna.

Talvi 2014/15 oli lumioloiltaan verrattain normaali talvi. Talven lajistoa monipuolista runsas pihlajanmarjasato. Marjoja riitti pitkälle talveen. Kevät eteni vauhdilla maaliskuussa ja lumet hupenivat hetkessä. Huhtikuu oli kuitenkin viileä ja muutto eteni rauhallisesti ja pikkuhiljaa. Lintuja näkyi niukasti ja esim. metsähanhia oli vain kohtuullisen kokoisia kerääntymiä ja petolintujen muuton osalta ei noteerattu käytännössä yhtään parempaa päivää. Syksy alkoi kylmenemään ajoissa ja lunta satoi marraskuussa. Pienemmät vesistöt ehtivät jo jäätymäänkin. Marraskuun lopussa lumi kuitenkin suloi pois ja sää jatkui lämpimänä pitkälle joulukuuhun. Vesistöt

olivat myös auki pitkälle joulukuun puolelle. Pihlajanmarjoja ei ollut käytännössä lainkaan ja puiden siemensatokin oli heikko, joten loppuvuoden lajisto oli verrattain niukkaa.

Eri lajien kohdalla käydään läpi olennaisimmat lintuvuoden asiat. Katsauksen luettavuuden takia osio jaettu erilaisiin ryhmiin kuten esim. harvinaisuudet ja yölaulajat. Peruslajitkin on jaoteltu samalla tavalla pieniin osioihin. Kevään ensimmäisistä ja syksyn viimeisistä muuttajista löytyvät myös tutut muuttajataulukot.

Katsaukset perustuvat pelkästään lintutietopalvelu Tiiran havaintoihin. Vuonna 2015 ilmoitettiin Tiiraan 32300 havaintoa. Havaintojen määrä on hiukan suurempi kuin aiempina vuosina, mutta suuruusluokka on suurin piirtein sama.

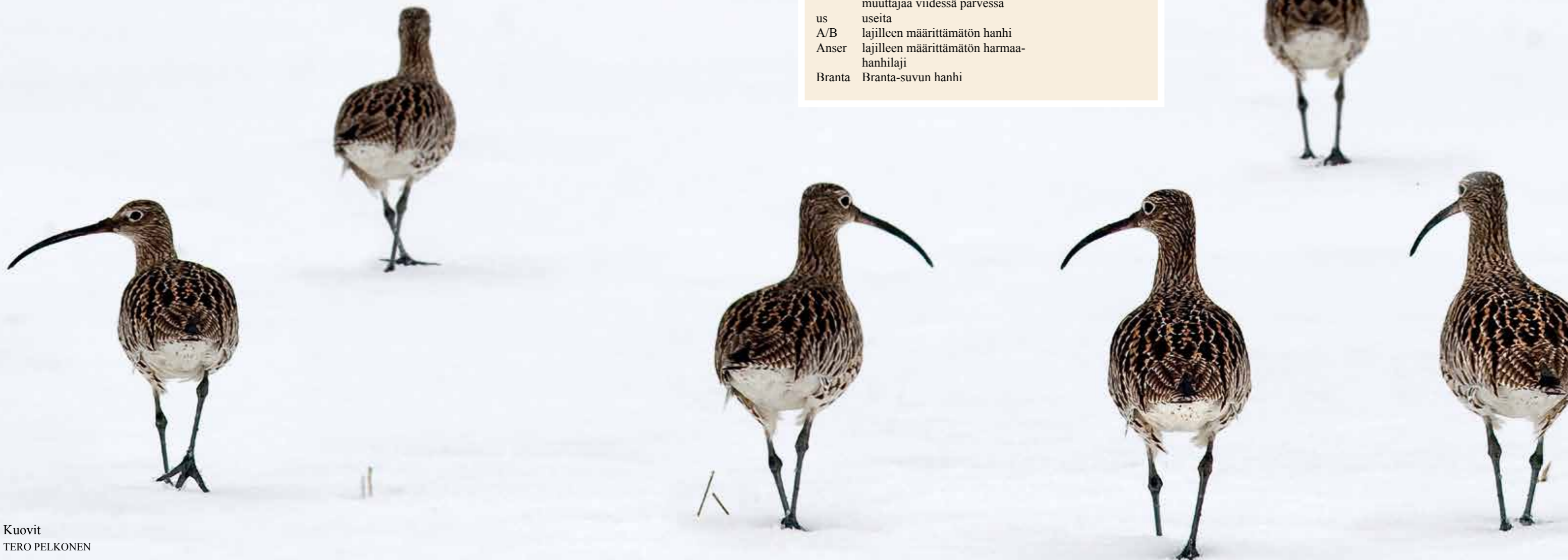
Havaintojen osalta käytetään tuttuja lyhenteitä, jotka on listattu lyhennelaatikkoon. Kuntalyhenteet ovat myöskin jo aiempina vuosina standardoidut, joissa on otettu huomioon kuntaliitokset. Vuoden 2015 alusta Maaninka liittyi Kuopioon, joten sitä siis enää näy kuntalistalla.

Käytetyt lyhenteet

k	koiras
n	naaras
1 kn	1 koiras ja 1 naaras
p	paikallinen
m	muuttava eli matkalennossa
N	lennossa pohjoiseen
S	lennossa etelään
E	lennossa itään
W	lennossa länteen (väli-ilmansuunnat vastaavasti)
kiert.	kiertelevä
Ä	laulava tai soidinääntelevä
Än	laulava ja nähty
ä	muuten ääntelevä, äänihavainto
n-puk	naaraspukuinen
jp	juhlapuku
tp	talvipuku
vp	vaihtopuku
pull	untuvapoikanen
juv	1. täydellinen puku
ad	aikuispuku
1kv	amana vuonna syntynyt lintu
2kv	edellisenä vuonna syntynyt lintu
yks.	yksilö, yksilöä
a	parvi; a5 = viiden parvi 5a = viisi parvea 100 m (5a) = yhteensä sata muuttajaa viidessä parvessa
us	useita
A/B	lajilleen määrittämätön hanhi
Anser	lajilleen määrittämätön harmaa-hanhilaji
Branta	Branta-suvun hanhi

Käytetyt kuntalyhenteet

Iis	Iisalmi	Rau	Rautalampi
Jua	Juankoski	Rva	Rautavaara
Kaa	Kaavi	Sii	Siilinjärvi
Kei	Keitele	Son	Sonkajärvi
Kiu	Kiuruvesi	Suo	Suonenjoki
Kuo	Kuopio	Ter	ervo
Lap	Lapinlahti	Tuu	Tuusniemi
Lep	Leppävirta	Vrk	Varkaus
Maa	Maaninka	Ves	Vesanto
Pie	Pielavesi	Vie	Vieremä



Kuovit
TERO PELKONEN

POHJOIS-SAVON LINTUHARVINAISUUDET 2015

Mikael Rytönen

Katsauksessa käsitellään vuoden 2015 harvinaisuudet Pohjois-Savosta. Katsaukseen on valittu lajit, joiden vuosittaiset määrät ovat maksimissaan suuruusluokkaa noin 10 yksilöä. Kaikki katsauksessa julkaistavat lajihavainnot ovat Tiira-havaintojärjestelmästä ja julkaisukelpoisuuden on tarkistanut Kuikan alueharvinaisuuskomitea (AHK) tai valtakunnallinen rareiteetikomitea (RK). AHK:n kokoonpano oli vuonna 2015 Marko Kelo (Siilinjärvi), Pertti Renvall (Siilinjärvi), Mikael Rytönen (Lappeenranta/Tampere) ja Juha Väätäinen (Juankoski).

Rarivuosi 2015

Vuosi 2015 oli hieno rarivuosi Pohjois-Savossa. Ensimmäisenä maininnan ansaitsevat suurharvinaisuudet pilkkaniska, arotasku ja ruskouunilintu jotka olivat samalla ensimmäiset havainnot kyseisistä lajeista Pohjois-Savossa. Pilkkaniska löytyi toukokuun loppupuolella Suonenjoelta pilkkasiiporukasta, mutta jatkoi lähes saman tien muuttoa, jättäen vähänkin kauempaa lähteneet bongarit nuolemaan näppejään. Arotasku näyttäytyi vain löytäjälleen kesäkuussa Iisalmessa, eikä löytynyt enää uudelleen. Ruskouunilintu viihtyi lokakuun lopussa muutaman päivän Varkauden Kaupungintalon ympäristössä ja kymmenet harrastajat ympäri Suomen kävivät sitä katsomassa.

Vuoden aikana nähtiin paljon muitakin pohjoissavolaisittain mielenkiintoisia lajeja. Jo edellisen vuoden puolella talvehtimisensa aloittaneet Siilinjärven viitatieiset viihtyivät paikalla aina maaliskuun loppupuolelle asti. Huhtikuun alusta alkoi ennätysellinen lyhytnokkahanhien rynnistys, ja koko kevään aikana havaittiin vähintään 23 eri yksilöä. Huhtikuussa nähtiin myös todella aikainen kiljukotkalaji Maaningalla, ensimmäiset haarahaukat sekä arosuohaukka ja vuoden ainoa (!) kangaskiuru sekä ainoat vuorihempot peräkkäisinä päivinä Nilsissä. Toukokuussa nähtiin lisää haarahaukkoja, toinen kiljukotkalaji Riistavedellä ja Pohjois-Savon viides amerikantavi Lapinlahdella. Harvinaisen pikkuhuitti kuultiin Maaningalla ja sitruunaväs-tärkki yllätti sekä Raasiassa että Riistaveden Keskimmaisella,

jossa laji lopulta pesi historiallisen onnistuneesti.

Kesän aikana kuultiin yhteensä neljä eri viiriäistä, kolme kehrääjää samalta paikalta Suonenjoella ja yksi rastaskerttunen Varkaudessa. Upean kiljukotkavuoden täydensivät esiaikuiset kiljukotkat Pielavedeltä ja Kuopiosta kesä- ja heinäkuussa. Vuoden ainoa mustaleppälintu vietti kesänsä KYS:n ympäristössä ja heinäkuussa oli Karttulassa ollut kesäpastori eli punakottarainen mutta siitä tuli tieto vasta reilut puoli vuotta myöhemmin. Elokuussa löytyi vanha mustaotsalepinkäinen Riistavedeltä ja kaksi nuorta arosuohaukkaa Nilsissä ja Maaningalla.

Syyskuussa turturikyhyhy yllätti Suonenjoella ja isokirvinen Kuopiossa. Kaikki kuusi kihuhavaintoa tehtiin syyskuussa. Näistä vain yksi sai varman määrityksen merikihuksi. Myös neljä taigauunilintua nähtiin, kaikki syyskuussa. Syyskuun lopussa löytyi Riistavedeltä ensimmäistä kertaa bongattavana ollut punakaulahanhi, joka viihtyi lokakuun alkupäiviin valkoposkien kanssa paikalla. Lokakuussa ruskouunilinnun lisäksi liikehdintää lintuharrastajissa aiheutti neljä päivää Varpaisjärvellä viipynyt pikkukajava, joka harvoin jää noin moneksi päiväksi paikoilleen. Marraskuun alussa nähtiin vielä myöhäinen harjalintu.

Katsauksen rakenne

Katsaus noudattelee rakenteeltaan aiempien vuosien mallia. Lajikohtaiset kommentit on pyritty pitämään lyhyinä. Jokaisen lajin yhteyteen on kuitenkin pyritty liittämään vähintäänkin lyhyt esiintymistä kuvaava kommentti. Tieteellisen nimen jälkeen on suluissa luku, joka kertoo havaintojen yksilömäärän. Yksittäiset havainnot käsitellään järjestyksessä pvm, paikka, yksilömäärä, mahdolliset sukupuoli- ja ikätarkenteet sekä linnun tila ja havainnoijat. Havainnoijien lukumäärä on rajattu muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta neljään ja nimet on kirjoitettu kokonaan. Ensihavainnon tekijä on pyritty laittamaan ensimmäiseksi. Käytetyt lyhenteet ovat standardilyhenteitä.

Kiitos kaikille havaintojaan ilmoittaneille!

Kyhmyjoutsen *Cygnus olor* (1)
Yksi havainto: 26.4. Kuo Maaninka Patalahti 1 p (Kimmo Vuokare, Kari Vuokare).

Pikkujoutsen *Cygnus columbianus* (7)
Havainnot hieman vähemmän kuin kahdelta aikaisemmalta vuodelta, yhteensä kuusi havaintoa seitsemästä yksilöstä. Kaikki havainnot: 12.4. Lep Itkolanpiha 1 m E kolmen laulujoutsenen kanssa (Lauri Havu, Heikki Törrönen), 20.-21.4. Lap Raivio 2 p (Juha Koponen ym.), 3.5. Kuo Maaninka Patalahti 1 ENE (Päivi Tikkanen, Jari Tikkanen), 6.5. Kuo Nilsia Ruukinsalo 1 p (Juha Väätäinen, Asta Hakkarainen-

Väätäinen), 18.-20.10. Kuo Maaninka Maaninkajärvi 1 ad p (Pertti Renvall ym.) ja 22.10. Rau Vesterilän pellot 1 +1kv p (Kauko Siikström).

Lyhytnokkahanhi *Anser brachyrhynchus* (23)
Ennätysmäärä havainnot, kevään aikana havaittiin vähintään 23 eri yksilöä. Ensimmäiset 6.-9.4. Lap Linnansalmen pellot 2 p (Juha Koponen, Minna Riikonen, Markku Kasurinen, Anna-Liisa Kasurinen) Suurin kerralla havaittu määrä oli viisi lyhytnokkaa: Kuo Maaninka Lapinjärven rantapellot 11.4.-7.5. lähes päivittäin havainnot 2-5 yksilöstä (Pertti Renvall

ym.), mm. 21.4. 4 p, 25.4. 5 p, 1.5. 4 p. Viimeinen 18.5. Son Saukkosuo 1 p (Tarmo Huttunen). Syksyiltä ei ollut lainkaan havaintoja.

Punakaulahanhi *Brania ruficollis* (1)
Harvinaista herkkua, renkaaton lintu viihtyi paikalla valkoposkihanhien seurassa viikon päivät, joten tätä lintua käytiin katsomassa kauempaakin. Hieno lintu ja hieno löytö! 26.9.-2.10. Kuo Riistavesi, Alus-Pölläkkä 1 ad p (Tarmo Huttunen ym.).

Punakaulahanhi
ILKKA MARKKANEN

Ristisorsa *Tadorna tadorna* (1)
Edellisen hyvän ristisorsavuoden jälkeen hiljaisempaa, vain yksi havainto: 16.4. Kuo Nilsia Palonurmi 1 k p, jäi yöpymään, mutta ei löytynyt enää aamulla (Pertti Hartikainen ym.).

Harmaasorsa *Anas strepera* (7)
Havaintomäärät laskivat hieman edellisistä vuosista, mutta silti melko normaali esiintyminen. Nyt vain kevähavaintoja: 29.4.-1.5. Kuo Maaninka Lapinranta 1 k p (Kaarina Heiskanen ym.), 2.5. Kuo Maaninka Pappala 1 k SSW (Iienee Lapinrannan yksilö; Pertti Renvall, Riitta Renvall), 8.5. Kuo Nilsia Ruokosjärvi 2 k p (Eelis Rissanen), 10.5. Lap Sulkava 1 k p (Juha Koponen), 11.5. Kuo Nilsia Palonurmi 2 pariutuneet p (Pertti Hartikainen).

Amerikantavi *Anas carolinensis* (1)
Pohjois-Savon viides havainto ja Lapinlahden ensimmäinen! 8.5. Lap Nerko Lintulahti 1 jp k p (Asta Lähdesmäki, Lassi Lähdesmäki ym.).

Pilkkaniska *Melanitta perspicillata* (1)
Pohjois-Savon ensimmäinen havainto tästä lajista! Harmillisesti viipyi paikalla vain alle tunnin pilkkasiiporukan kanssa, mutta muutama nopea ennätti silti löytäjän lisäksi näkemään tämän huippuhavainaisuuden: 17.5. Suo Saunaniemi (Koskelovesi) 1 jp k p, nous m N (Hannu Kärkkäinen ym.)

Viiriäinen *Coturnix coturnix* (4)
Tavanomainen esiintyminen, yhteensä neljä ”huit-pot-pottelijaa”. Kaikki havainnot: 30.4.-2.6. Tuu Viitamäki 1 Ä (Seppo Sollo ym.), 1.6. Lep Renko Tukiainen 1 Ä (Lauri Havu), 8.6. Kuo Maaninka Vasemmainen 1 Ä (Tuomas Herva), 1.-2.7. Suo Vehvilä Jylänki (Ilpo Saijonkari, Maija Saijonkari).

Pikku-uikku *Tachybaptys ruficollis* (1)
Niukka linja edellisvuosien tapaan jatkuu, vain yksi havainto: 21.10 Iis Iso-Ahmo 1 p (Tarmo Huttunen).

Jalohaikara *Egretta alba* (1)
Vuodesta 2009 alkaen havaittu joka toinen vuosi, ja sama tahti jatkui: 9.5. Lap Nerko Lintulahti 1 p (Heli Korhonen ym.).

Haarahaukka *Milvus migrans* (5)
Edellisen vuoden kymmenestä yksilöstä pudotus puoleen, kaikki havainnot kevätpuolella: 24.4. Kaa Niinivaara Kylänvaara 1 ad m E (Pertti Räsänen), 29.4. Tuu Pahkalahti Luvelahti 1 kiert W (Seppo Neuvonen, Juhani Rissanen), 6.5. Kuo Riistavesi Keskimmainen 1 ad m

NNW (Ilkka Markkanen ym.), 16.5. Kuo Heinäaho 5-tie 1 N bussin ikkunasta (Jussi Suutari), 9.6. Son Jyrkkä Antinlampi 1 WSW (Markku Ukkonen).

Arosuohaukka *Circus macrourus* (7)
Varsin normaali esiintyminen, yhteensä seitsemän havaintoa, jotka jakautuivat keväälle ja syksyille. Kevään ensimmäinen havaittiin Maaningan Lapinjärvellä, 25.4. Kuo Maaninka Vesajoki 1 +2kv k NW klo 13:34 (Jaakko Kettunen, Pertti Renvall, Riitta Renvall), ja sama lintu klo 14:04 Kinnulanlahden Suopellolla NW (Matti Pirskanen). Muut havainnot: 3.5. Rautavaara Kangaslahti 1 n W (Pertti Hartikainen), 8.6. Kiu Remeskylä 1 ad k p (Heikki Saikkonen), 29.8. Kuo Nilsia Palonurmi 1 juv kiert (Pertti Hartikainen), 30.8. Kuo Maaninka Vesajoki 1kv E (Pertti Renvall), 9.9. Tuu Pieni Vihtalahti 1kv S (Rauno Nokelainen).

Kiljukotka *Aquila clanga* (2)
Hieno kiljukotkavuosi, kaksi määritettyä kiljukotkaa ja kaksi lajilleen määrittämätöntä. Molemmat määritetyt kiljukotkat olivat esiaikuisia (subad) ja nähtiin keskikesällä, ensimmäinen 21.6. Pie Säviä 1 W (Mikko Salonen), toinen 3.7. Kuo Puijo – Kallansillat 1 NE. Jälkimmäinen yllätti Puijolla, josta lähti valumaan Antikkalan suuntaan. Lintu nähtiin uudelleen Kallansilloilla, josta jatkoi mehiläishaukan kanssa kaarrellen matalalla NE. (Pertti Renvall, Riitta Renvall).

Pikkukiljukotka / Kiljukotka *Aquila pomarina/Aquila clanga* (2)
Molemmat havaittiin keväällä muuttavina, ensimmäinen todella aikaisin 12.4. Kuo Maaninka Patalahti 1 N (Kari Savolainen, Arja Savolainen) ja toinen 9.5. Kuo Riistavesi Keskimmainen 1 m E (Jaakko Kettunen, Ilkka Markkanen, Matti Pirskanen, Jyrki Uotila).

Pikkuhuitti *Porzana parva* (1)
Harvinaisen vieras pääsi yllättämään yölaulajaretkelijän: 20.-22.5. Kuo Maaninka Patalahti 1 n Ä (Pertti Hartikainen ym.; äänite). Pohjois-Savosta 2000-luvulla vain kolme havaintoa, kaksi näistä Patalahdelta.

Liejukana *Gallinula chloropus* (4)
Keskimääräistä parempi vuosi liejukanalle, kolme havaintoa neljästä yksilöstä, kaikki tyypillisesti kevätpuolella: 10.5. Kuo Maaninka Lapinranta 2 p (Aimo Hartikainen, Niklas Åberg). Tämä lienee ensimmäinen kerta Pohjois-Savossa, kun havaitaan keväällä kaksi

lintua kerralla. Vuodelta 1979 on syksyinen poikuehavainto Riistaveden Keskimmaiselta. Muut havainnot: 22.5. Rau Rastunsuo lintujärvi 1 än p (Kauko Siikström) ja 2.6. Kiu Karsikkoniemi Kokkosaari 1 Ä (Jarmo Yliluoma, Janne Kumpulainen).

Keräkurmitsa *Charadrius morinellus* (16)
Yksi tyypillinen kevähavainto muutolla pysähtyneestä parvesta: 24.5. Iis Itikan pellot 16 p (Tarmo Huttunen ym.)

Rantakurvi *Xenus cinereus* (1)
Yksi havainto toukokuussa. Kurvi nähdään lähes vuosittain Pohjois-Savossa ja havainnot painottuvat jostain kumman syystä Siilinjärvelle. 23.5. Sii Raasio 1 p (Juha Koponen, Marcel Callejon, Martta Gröhn ym.)

Lampiviklo *Tringa stagnantilis* (3)
Raasiosta on muodostumassa jokavuotinen vakiopaikka lampiviklolle. Tämä oli jo kuudes peräkkäinen vuosi, kun laji havaitaan siellä. Nyt havainnot painoutuivat muuttoaikaan, kaikki nähtiin toukokuussa: 6.-11.5. Sii Raasio 1 p (Pertti Renvall, Marko Kelo, Jenni Kivioja, Janne Taskinen, Pertti Tolvanen ym.), 8.5. Vrk Ruokojärvi 1 lask Ä (Timo Immonen) ja 25.-29.5. Sii Raasio 1 p (Kari Rissanen ym.).

Heinäkurppa *Gallinago media* (3)
Hieman keskimääräistä parempi vuosi heinäkurpalle ja yhden tyypillisen syyshavainnon lisäksi peräti kaksi pohjoissavolaisittain epätyypilliseen aikaan havaittua kurppaa. Ensimmäinen toukokuun lopussa 30.5. Lep Itkolanpiha 1 p (Riitta Rajala) ja toinen juhannuksen aikaan 25.6. Suo Rieponlahti Lietesuo 1 p (Hannu Kärkkäinen). Syyshavainto 14.9. Kuo Nilsia Palonurmi Poskilampi 1 nous (Pertti Hartikainen).

Merikihu *Stercorarius parasiticus* (1)
Yhteensä kihuja nähtiin kuusi yksilöä, mutta näistä vain yksi onnistuttiin määrittämään lajilleen. Kaikki havainnot tehtiin tyypilliseen tapaan syksyllä. Määritetty vanha vaalea merikihu nähtiin 3.9. kiertelemässä Kuo Puutossalmella (Pertti Renvall).

Kihulaji *Stercorarius sp.* (5)
2.9. Kuo Nilsia Kukkurinmäki 2 m (Juha Väätäinen, Pertti Hartikainen), 23.-24.9. Tuu Juojärvi Honkaselkä 2 +1kv kiert (Olli Nokelainen, Juho Nokelainen) ja 13.11. Tuu Viitamäki Naavanen 1 kv kiert (Seppo Sollo).



Räyskä *Sterna caspia* (1)
Havaintomäärät olivat useamman vuoden kasvussa, mutta nyt selvästi huonompi räyskävuosi, vain yksi havainto: 21.7. Sii Yara kaivosalue 1 ad NW (Pertti Renvall).

Mustatiira *Chlidonias niger* (1)
Yksi havainto: 21.5. Kuo Maaninka Lapinjärvet 1 p (Kaarina Heiskanen, Terttu Liukkonen). Havaintomäärät näyttäisivät olevan lievässä kasvussa, mutta laji on edelleen harvinaisuus Pohjois-Savossa.

Lapintiira *Sterna paradisaea* (1)
Esim. Pohjois-Karjalaan verrattuna yllättävän vähän havaintoja vuosittain. Vuoden 2005 jälkeen havaittu Pohjois-Savossa vain kolme kertaa. Tornien Taistossa löytyi muuttavana: 9.5. Kei Hetejärvi 1 m ENE (Eetu Kelo, Marko Kelo, Pertti Renvall, Riitta Renvall).

Pikkukajava *Rissa tridactyla* (1)
Vuoden mukavimpia havaintoja ja vasta

kolmas havainto viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Tästä kajavasta tuli myös yksi maakunnan bongatuimmista yksilöistä, sillä se viihtyi useamman päivän paikalla ja erityisesti vuodenpinnakerääjät ympäri Suomen kävivät hoitamassa pinnan listoilleen. 27.–31.10. Lap Varpaisjärvi Karsanlahti Atron voimalaitos 1 tp +2kv p (Pertti Hartikainen ym.)

Isolokki *Larus hyperboreus* (2)
Kaksi havaintoa, toinen tyypilliseen aikaan loppupalvesta Varkaudesta ja toinen hieman epätyypilliseen aikaan toukokuussa Tuusniemeltä: 22.2. Vrk Huruslahti 1 ad p (Heikki Pentikäinen, Pekka Varmeslahti) ja 21.5. Tuu Pajusalmi 1 2kv p (Seppo Neuvonen).

Harmaalokki x isolokki *Larus hyperboreus x Larus argentatus* (2)
Kaksi havaintoa: 7.4. Kuo Kallan sillat 1 2kv p (Pertti Renvall) ja 20.11. Kuo Heinälammimirne 1 1kv p (Pertti Renvall).

Turkinkyhky *Streptopelia decaocto* (4)
Vuosittaisissa havaintomäärissä on vaihtelua. Viimeisen kahden vuoden aikana nähty keskimääristä enemmän. Tänä vuonna nähtiin ensimmäistä kertaa sitten 70-luvun kaksi yksilöä yhtä aikaa. Oletettavasti pariskunta viihtyi viikon verran Varkaudessa. Kaikki havainnot: 10.–16.5. Vrk Käpykangas 2 Än p (Pekka Lehtiniemi ym.), 15.5. Lep Paukarlahti 1 p (Antti Jämsén) ja 1.6. Suo Iisvesi Suviranta 1 p, nous E (Hannu Kärkkäinen).

Turturikyhky *Streptopelia turtur* (1)
Turturikyhky on todella harvinainen Pohjois-Savossa, edellinen havainto vuodelta 2011 ja viimeisen kymmenen vuoden ajalta on vain neljä havaintoa. Pesimäaikaiset havainnot ovat harvassa. Tällä kertaa syksyinen retkeilijä löysi iloisen yllätyksen Suonenjoelta: 11.9. Suo Pappilanelto 1 vp 1kv p (Ari Tossavainen ym.)

Kehrääjä *Caprimulgus europaeus* (3)
Edellisen vuoden huippulukemien jälkeen paluu arkeen, yhdeltä paikalta havainnot kolmesta eri yksilöstä: 30.5.–15.8. Suo Kapeensalo 3 Än kiert (Hannu Kärkkäinen, Jouni Vehviläinen ym.).

Harjalintu *Upupa epops* (1)
Yksi havainto myöhään syksyltä: 1.11. Kaa Riihijärventie 1 p (Seija Savolainen, Ahti Hallikainen).

Kangaskiuru *Lullula arborea* (1)
Suorastaan surkea kangaskiuruvuosi, vain yksi havainto tyypilliseen aikaan alkukeväästä: 8.4. Rau Pirttipuro 1 p (Pertti Hartikainen).

Tunturikiuru *Eremophila alpestris* (3)
Tyypillisen vähälukuinen, mutta kuitenkin jokavuotinen pikkurari Pohjois-Savossa. Tänä vuonna kaksi havaintoa kolmesta yksilöstä: 6.–8.4. Kuo Nilsia Palonurmi 2 p (Pertti Hartikainen ym.) ja 6.10. Kuo Maaninka Myllymäki 1 m SW (Pertti Renvall).

Isokirvinen *Anthus richardii* (1)
Suomessa havaittiin syksyllä 2015 poikkeuksellisen runsaasti isokirvisiä, ja laji löytyi myös Pohjois-Savosta. Edellinen havainto maakunnasta on vuodelta 2004! 24.9. Kuo Rautaniemi entinen maankaatopaikka 1 p, viihtyi isossa niittykirvisparvessa (Pertti Renvall ym.).

Sitruunavästäräkki *Motacilla citreola* (5)
Pohjois-Savon ensimmäinen pesintä dokumentoitiin Kuopiossa, Riistaveden Keskimmäisellä. Tästä iloisesta tapahtumasta on erillinen yhteenveto tässä lehdessä. Lisäksi toinenkin havainto tästä pohjoissavolaisittain harvinaisesta västäräkistä: 14.5. Sii Raasio 1 ad k p (Matti Pirskanen, Sari Pirskanen). Laji havaittiin maakunnassa edellisen kerran vuonna 2008.

Sinipyrstö *Tarsiger cyanurus* (3)
Sinipyrstö alkaa olla jokavuotinen kesävieras Pohjois-Savossa. Tällä kertaa löytyi muualta kuin Rautavaaran Pumpulikirkolta. 17.5.–27.6. Kuo Nilsia Pisa 2 k Än p (Pertti Hartikainen ym.) ja 30.–31.5. Vie Talaskangas Valkeinen 1 Än (Eerikki Rundgren).

Mustaleppälintu *Phoenicurus ochruros* (1)
Jälleen vain yksi ”muleli”-havainto, mutta oli sitäkin pidempään paikalla: 18.5.–10.8.

Kuo Kelkkailijantie KYS 1 ad k Än p (Petri Sallinen ym.) Havaintomäärät ovat laskeneet viimeisen viiden vuoden ajan jatkuvasti.

Arotasku *Oenanthe isabellina* (1)
Vuoden harvinaisin ja samalla Pohjois-Savon ensimmäinen havainto tästä lajista! Viihtyi paikalla vain yhden päivän näyttäytyen ainoastaan löytäjälle: 10.6. Iis Sourunsalo 1 p (Tarmo Huttunen).

Sepelrastas *Turdus torquatus* (3)
Paljon vaihtelua vuosittaisissa havaintomäärissä. Nyt oli hieman keskimääräistä huonompi sepelrastasvuosi. Kaikki havainnot olivat keväältä: 29.4. Kuo Nilsia Palonurmi 1 p (Pertti Hartikainen ym.), 1.–3.5. Sii Radantauus 1 n p (Jari Jokela ym.) ja 3.–8.5. Vrk Könönpelto 1 k p (Hilka Smolander ym.).

Rastaskerttunen *Acrocephalus arundinaceus* (1)
Havaittu tasaisesti viiden vuoden välein aina vuodesta 2005 lähtien. Nyt oli jälleen rastaskerttusvuoden aika: 25.5.–9.6. Vrk Mula 1 Än reng (Harri Miettinen ym.). Mahdollisesti sama yksilö vaihtoi reviiä ja siirtyi 2,5 km, sillä 19.6. Vrk Lehtoniemi 1 Ä (Heikki Pentikäinen).

Taigauunilintu *Phylloscopus inornatus* (4)
Koko Suomen ennätyksellinen ”ino”-syksy näkyi myös Pohjois-Savossa, peräti neljä taigauunilintua havaittiin. Tosin kaikki havainnot keskittyivät Siilinjärvelle ja kahdelle havainnoitsijalle. Kaikki havainnot: 13.9. Sii Raasio 1 reng (Markku Ukkonen), 25.9. Sii Kasurila 1 än E (Pertti Renvall), 26.9. Sii Kirkonkylä Ahmon pelot 1 p (Markku Ukkonen) ja 27.9. Sii Raasio 1 p (Pertti Renvall).

Taiga-/kashmirinuunilintu *Phylloscopus inornatus/humei*
Varkaudessa nähtiin myöhään syksyllä yksi määrittämätön pieni vihreä. Havainnon ajankohta sopisi hyvin kashmirinuunilinnulle, mutta harmittavasti lintu ei äännellyt eikä näyttäytynyt riittävän hyvin: 9.11. Vrk Lehtoniemi 1 kiert (Heikki Pentikäinen).

Ruskouunilintu *Phylloscopus fuscatu* (1)
Ensimmäinen havainto Pohjois-Savosta! Viihtyi muutaman päivän Varkauden kaupungintalon ympäristössä ja tätä lajia käytiin katsomassa runsaasti ympäri Suomen useamman kymmenen lintuharrastajan toimesta. Hieno löytö!

23.–26.10. Vrk Päiviönsaari 1 p (Heikki Pentikäinen ym.)

Viitaiainen *Poecile palustris* (2)
Viime vuoden puolella löytyneet linnut talvehtivat koko talven Siilinjärvellä. Tämän vuoden puolella molemmat havaittiin yhtä aikaa vain kerran: 24.10.2014–20.3.2015 Sii Räisälä, Metsontie 1–2 p (Markku Ukkonen ym.). Edellisen kerran viitaiaisia havaittiin Pohjois-Savossa niiden vaellussyksynä 2010.

Mustaotsalepinkäinen *Lanius minor* (1)
Yksi mukavimmista havainnoista. Laji on todella harvinainen Pohjois-Savossa. Edellinen havainto on vuodelta 2010 ja hauska täsmälleen samalta päivältä kuin tämänvuotinen: 17.–18.8.2015 Kuo Riistavesi Ruunajoki 1 +1kv ad p (Matti Pirskanen, Sari Pirskanen ym.).

Punakottarainen *Pastor roseus* (1)
Tämäkin yksi vuoden kovimmista havainnoista. Valitettavasti tuli tietoon yli puoli vuotta myöhässä. Kartturalainen pariskunta oli ottanut kuvan ”harakanpoikasesta”, mutta isäntää määritys oli kuitenkin jäänyt kaivelemaan ja hän päätti lähettää kuvan museolle. Kuvassahan oli mitä kaunein vanha punakottarainen: 4.7. Kuopio Airaksela Iso-Lauas 1 +1kv p (Pentti Airaksinen).

Vuorihemppo *Carduelis flavirostris* (5)
Kaksi keväistä havaintoa peräkkäisiltä päiviltä Nilsistä: 15.4. Kuo Nilsia Siikajärvi Koivukoski 4 p, nous (Pertti Hartikainen) ja 16.4. Kuo Nilsia Palonurmi 1 p (Pertti Hartikainen).

HAVAINTOJA AIKAISEMMILTA VUOSILTA

Ruostepääsky *Cecropis daurica* (1)
Hieno yllätys Tornien Taistossa, Pohjois-Savon ensimmäinen havainto tästä lajista! 3.5.2014 Vrk Ruokojärvi 1 kiert (Liisa Tolvanen, Timo Immonen, Hannu Räsänen, Harri Miettinen, Markus Miettinen, Teemu Paavola).

Mäntysirkku x keltasirkku *Emberiza leucocephalos x Emberiza citrinella* (1)
Erittäin harvinainen risteymäkoiras havaittiin Siilinjärvellä kahtena peräkkäisenä talvena. Todennäköisesti kyse on samasta yksilöstä: 29.1.–12.2.2006 ja 12.11.2006–11.3.2007 Sii Räisälä Metsontie 1 k p (Markku Ukkonen).

Muuttajataulukko 2015

Aarne Hagman ja Eelis Rissanen

Taulukkoon on koottu vuodelta 2015 ensimmäiset ja viimeiset muuttajat yleisimmistä lajeista. Harvinaisimmat lajit käsitellään omassa katsauksessaan. Muuttajista on selkeyden vuoksi merkitty vain yksi päivämäärä sekä havaintokunta (tai kunnat). Mikäli laji on havaittu yli kolmessa paikassa ensimmäisenä havaintopäivänä, on taulukkoon merkitty eri puolilla. Taulukosta puuttuvat molempien vuosien osalta laulujoutsen, sinisorsa, telkkä, isokoskelo, kanahaukka, varpushaukka, räkättirastas, mustarastas, tikli ja vihervarpunen. Näiden lajien osalta muuton eteneminen on hankala hahmottaa.

* Saapumis- tai myöhäisyysennätys
** kevään viimeinen ja syksyn ensimmäinen
muuton alkua tai loppua ei voitu määrittää

pikkujoutsen	12.4.	Lep	22.10.	Rau
metsähanhi	21.3.	Kuo	18.10.	Kiu
lyhytnokkahanhi	6.4.	Lap	ei syyshavaintoja	
tundrahanhi	1.4.	Kuo	28.9.	Sii
merihanhi	2.4.	Kiu	27.8.	Sii
kanadanhanhi	25.3.	Rau	16.11.	Rau
valkopeskianhi	1.5.	Jua	2.12.	Vrk
sepelhanhi	18.5.	Jua	29.9.	Kuo,Vrk,Rau
ristisorsa	16.4.	Kuo (vuoden ainoa)	ei syyshavaintoja	
haapana	5.4.	Kuo	31.10.	Kuo,Lap
harmaasorsa	29.4.	Kuo	ei syyshavaintoja	
tavi	4.3.	Kuo	16.10.	Sii
jouhisorsa	6.4.*	Rau	4.10.	Sii
heinätavi	1.4.	Lap	26.8.	Sii
lapasorsa	13.4.	Rau	2.10.	Kuo
punasotka	6.4.	Vrk	9.8.	Sii
tukkasotka	7.4.	Kuo	24.11.	Kuo
lapasotka	29.4.	Suo	24.11.	Kuo
alli	4.5.	Kuo	22.11.	Suo
mustalintu	24.4.	Lap	22.11.	Kuo
pilkkasiipi	8.5.	Kuo,Vrk	29.11.	Rau
uivelo	6.4.	Vrk	6.12.	Sii
tukkakoskelo	17.4.	Suo	22.11.	Sii
kaakkuri	12.4.	Vrk	21.11.	Kuo
kuikka	14.4.	Vrk	26.10.	Kuo
silkkiuikku	7.4.	Vrk	12.11.	Kuo
härkälintu	22.4.	Kuo	15.11.	Sii
mustakurkku-uikku	25.4.	Kei	24.10. (ainoa havainto)	Iis
merimetso	24.4.	Kuo	##	
kaulushaikara	5.4.	Vrk	10.8.	Kiu
harmaahaikara	29.3.	Rau	16.8.	Sii
mehiläishaukka	17.5.	Lep	28.9.	Kuo
haarahaukka	24.4.	Kaa	ei syyshavaintoja	
ruskosuohaukka	5.4.	Kuo	26.10.	Kuo
sinisuohaukka	31.3.	Rau	6.10.	Maa
hiirihaukka	15.3.	Kuo	16.10	Kuo

piekana	9.4.	Kiu	26.11.	Sii
sääksi	11.4.	Vrk, Kaa	8.10.	Kuo
tuulihaukka	24.3.	Kuo	4.10.	Sii,Vie
ampuhaukka	23.3.	Iis	12.11.	Kuo
nuolihaukka	27.4.	Lep, Suo	20.9.	Kaa
muuttohaukka	13.4.	Suo	26.10.	Kuo
luhtakana	21.4.	Vrk	20.9.	Sii
luhtahuitti	25.4.	Kuo	15.7.	Kuo
ruisräikkä	22.5.	Sii	30.8.	Kuo
liejukana	10.5.	Kuo	ei syyshavaintoja	
nokikana	7.4.	Iis	27.8.	Sii
kurki	17.3.	Rau	22.11.	Tuu
meriharakka	7.4.	Kuo	3.8.	Kuo
pikkutylli	26.4.	Lap	6.9.	Sii
tylli	24.4.	Sii	27.9.	Sii
kapustarinta	6.4.	Suo	3.10.	Suo
tundrakurmitsa	kevätmuutosta ei havaintoja		26.9.	Kei
töyhtöhyppä	9.3.	Kuo	22.11.	Rau
pulmussirri	ei keväthavaintoja		10.8.	Sii
pikkusirri	14.5.	Sii	27.9.	Sii
lapinsirri	2.5.	Suo	6.9.	Sii
kuovisirri	ei keväthavaintoja		20.8.	Sii
suosirri	7.5.	Sii	1.10.	Sii
jänkäsirriäinen	21.5.	Sii	17.7.	Sii
suokukko	27.4.	Kuo	24.9.	Kuo
jänkäkurppa	21.4.	Kuo	20.10.	Kuo
taivaanvuohi	5.4.	Rau	25.10.	Sii
lehtokurppa	24.3.	Pie	18.11.	Suo
mustapyrstökuiri	1.5.	Kuo	ei syyshavaintoja	
punakuiri	25.4.	Kuo	1.8.	Kaa
pikkukuovi	24.4.	Son	27.8.	Sii
kuovi	9.4.	Lep, Lap, Kuo	23.8.	Sii
mustaviklo	28.4.	Kuo	15.8.	Sii
punajalkaviklo	22.4.	Kuo	6.8.	Sii
valkoviklo	19.4.	Kuo	21.9.	Sii
metsäviklo	10.4.	Suo	20.8.	Ter
liro	28.4.	eri puolilla	27.8.	Sii
rantasipi	25.4.	Sii	1.9.	Vrk
karikukko	4.5.	Sii	ei syyshavaintoja	
vesipääsky	22.5.	Kuo	ei syyshavaintoja	
pikkulokki	25.4.	Sii	27.10.	Kuo
naurulokki	17.3.	Vrk	31.10.	Kuo
kalalokki	2.4.	Kuo	26.12.	Lep
selkälokki	31.3.	Ter	18.11.	Kuo
harmaalokki	20.2.	Vrk	##	
merilokki	25.2.	Vrk	21.11.	Lep
kalatiira	23.4.	Vrk	8.9.	Vrk
uuttukyyhky	16.3.	Sii	11.10.	Kuo
sepelkyyhky	25.3.	Vrk	26.10.	Lep
käki	2.5.	Sii	5.9.	Kuo
sarvipöllö	1.4.	Iis	17.11.	Vrk
suopöllö	7.4.	Rau	11.9.	Kei
tervapääsky	9.5.	Suo,Vrk,Jua	6.9.	Sii
käenpiika	1.5.	Kuo,Lap	1.8.	Lep
kangaskiuru	8.4.	Rau (ainoa havainto)		
kiuru	6.3.	Kuo	18.10.	Kuo

tunturikiuru	6.4.	Kuo (ainoa havainto)	6.10.	Kuo (ainoa havainto)
törmäpääsky	5.5.	Kuo,Sii	8.9.	Kuo
haarapääsky	21.4.	Rau	25.10.	Vrk
räystäspääsky	27.4.	Suo	8.9.	Kuo
metsäkirvinen	26.4.	Sii, Lap	20.9.	Kuo, Sii
niittykirvinen	6.4.	Kuo	15.10.	Sii
lapinkirvinen	15.5.	Rvr (ainoa havainto)	27.9.	Vrk
keltavästäräkki	29.4.	Kiu	26.9.	Suo
västäräkki	20.3.	Kuo	26.10.	Vrk
koskikara**	10.4.	Kuo	16.10.	Kiu
peukaloinen	29.3.	Rvr	2.10.	Tuu
rautiainen	11.4.	Son	7.10.	Kaa
punarinta	31.3.	Son	9.11.	Kuo
satakieli	10.5.	Vrk	15.8. (ainoa havainto)	Rau
sinirinta	7.5.	Kaa	27.9.	Sii
mustaleppälintu	18.5.	Kuo	ei syyshavaintoja	
leppälintu	26.4.	Lep	20.9.	Kuo
pensasasku	3.5.	Kuo, Suo, Kei	19.9.	Sii
kivitasku	25.4.	Kuo, Suo	3.10.	Sii
sepelrastas	29.4.	Kuo	ei syyshavaintoja	
laulurastas	8.4.	Kuo, Iis, Suo	20.10.	Vrk
punakylkirastas	3.4.	Vrk	4.11.	Suo
kulorastas	1.4.	Suo, Rau	9.11.	Kuo
pensassirkkalintu	12.5.	Kuo	16.7.	Kuo
viitasirkkalintu	25.5.	Vrk	20.7.	Kuo
ruokokerttunen	10.5.	Ter	21.9.	Sii
luhtakerttunen	30.5.	Kuo	22.7.	Kuo
viitakerttunen	27.5.	Vrk, Lep	26.8.	Jua
kultarinta	21.5.	Lep	12.7.	Kuo
mustapääkerttu	30.4.*	Suo	8.11.	Jua
lehtokerttu	15.5.	Lep	12.9.	Rau
hernekerttu	2.5.	Kuo	26.9.	Sii
pensaskerttu	9.5.	Kuo	19.9.	Kuo
idänuunilintu	20.5.	Lep	27.7.	Lep
sirittäjä	2.5.	Suo	12.8.	Suo
tiltalti	27.4.	Kuo	12.10.	Sii
pajulintu	30.4.	Kuo,Suo	27.9.	Sii
harmaasieppo	20.5.	Rau	28.9.	Kuo
pikkusieppo	12.5.	Lep	26.8.	Ves
kirjosieppo	28.4.	Lep, Lap	2.9.	Kuo
kuhankeittäjä	12.6.	Tuu	ei syyshavaintoja	
pikkulepinkäinen	8.5.	Tuu	30.8.	Sii
mustavaris	10.3.	Rau	ei syyshavaintoja	
kottarainen	8.3.	Vrk	19.11.	Kuo
peippo	9.3.	Rau	##	
järripeippo	5.4.	Kuo	29.11.	Kuo
hemppo	4.4.	Lap	29.9.	Lap
punavarpen	29.4.	Lep	26.8.	Ves
lapinsirkku	12.4.	Kuo	1.10.	Kuo
pulmunen	3.3.	Vrk	5.11.	Kuo
peltosirkku	21.5.	Kuo	ei syyshavaintoja	
pohjansirkku	8.5.	Kuo	7.10.	Kuo
pajusirkku	13.4.	Rau	16.10.	Kuo

VESILINNUT

Jyrki Uotila



Kaikki neljä Siikaniemen poikasista selvisivät syksyyn saakka. PATRICK HUBLIN

JOUTSENET JA HANHET

Laulujoutsen *Cygnus cygnus*
Keväältä pari mukavaa lepäilijälössiä: 2.4. Kiu Ryönäjoki 200 p ja 13.4. Rau Rastunsuo 245 p. Syksyn messivimmät peltoparvet nähtiin seuraavasti 5.10. Son Iskola 320 p, 18.10. Kiu Ponginperä 350 p, 20.10. Kuo Maaninkajärvi 442 p ja 22.10. Rau Vesterilä 510 p. Vesterilässä yöpymispellot olivat voimalinjojen keskellä ja ne koituivatkin muutaman joutsenen kohtaloksi.

Metsähänhi *Anser fabalis*
Keväällä suurimmat lepäilijäparvet nähtiin 17.4. Rau Rastunsuolla 342 p ja Kuo Patajärvellä 330 p. Onneksi Rva Itkossa 29.5. nähdyt emot ja kaksi poikasta piristivät muuten vaisua alkuvuotta, sillä loppuvuodesta ei jäänyt senkään vertaa muisteltavaa.

Tundrahanhi *Anser albifrons*
Keväisiä tundrahanhia nähtiin mukavan runsaasti. Perinteisesti Kuo Lapinjärvi/Patajärvi oli suosituin ja siellä pörräsi 24 linnun parvi muutaman päivän ajan. Myös Rau Rastunsuolta ilmoitettiin useana päivänä muutaman linnun parvesta. Syksyn havainnot jäivätkin sitten NELJÄÄN!! Ja yksilösumma oli vaivaiset 20.

Kanadanhanhi *Branta canadensis*
Kanukin osalta mainittakoon onnistunut pesintä Rau Heintapaleella. Paikalla

nähtiin 11.6. emot kahden poikasen kanssa, mutta 23.6. toinen poikasista oli hävinnyt jonnekin. Syyspuolella Rau Vesterilässä kolme kanukkaa viihtyivät paikallisina 20.10.-16.11. sekä 11.10. Kuo Tavinsalmelta löytyi vapon ja kanukin risteymä. Näiden lisäksi saatiin vielä yksi talvihavis: 19.12. Vrk Hertunranta 1 p.

Sepelhanhi *Branta bernicla*
Keväältä kuitattiin yksi vapojen sekaan eksynyt yksilö: 18.5.-20.5. Jua Muuruvesi 1 p. Syksyllä havaittiin niin ikään yksi paikallinen seplu vapoparvessa Kuo Tavinsalmella 13.9.-24.9. Muuttajia ilmoitettiin vain 4010 runsaan viikon aikana (21.9.-29.9.) ja

Puutossalmen huippu oli 28.9. 690 m.

Valkoposkianhi *Branta leucopsis*
Valkoposken massaesiintyminen senkun jatkuu. Vuonna 2015 havaintoja kertyi runsaasti myös keväältä. Näistä muuttajiksi merkattiin noin 5700 yksilöä, joista muhkeat 3750 meni 20.5. Vrk Lehtoniemessä. Paikallisia kuitattiin noin 1500, joista 800 haahuili Kuo Riistavedellä 20.5. Pesintäkin varmistui, kun Kuo Siikaniemessä emot viihtyivät neljän poikasen kanssa 22.6. – 5.8. Syksyllä meno oli taas aivan hulvatonta ja Tiiraan kertyi yli 400 havaintoriviä, suunnilleen yhtä paljon muuttajista ja



Valkoposkianhipoikue Kuopion Siikaniemessä lähellä venesatamaa. PATRICK HUBLIN



Heinätavi paransi saapumisennätystään kahdella viikolla ja saapui Lapinlahden Tiilikanjoelle 1.4. JUKKA TUOVINEN

paikallisista. Koko syksyn muuttajien yhteisumma oli runsaat 65000, eli hieman jäätin vuoden 2014 huippupäivän 30.9. (n. 70000) lukemista, jolloin pelkästään Sii Vehkamäellä meni viidessä tunnissa 54500 vapoa. Mahtoiko syynä olla osaltaan se, että muuton massapäivä 28.9. 23000 määritetyllä vapolla osui maanantaiksi ja parhaat kuitit tulivat hieman oudoimmilta paikoilta: Maa Myllymäki 7800m, Kuo Palonurmi 4194 m, Kuo Puutossalmi 2631 m ja Rau Hirvivuori 1150 m (sekä 5500 hanhea). Paikallisten hanhien parvet nousivat toiselle tuhannelle 24.9. ja suurimmat parvet kuitattiin syyskuun lopussa ja viimeinen tonnin parvi nähtiin vasta 23.10. Eniten paikallisia hanhia ilmoitettiin 29.9, kaikkiaan noin 20000 yksilöä, joista suurimmassa lössissä Kuo Riistavedellä oli muhkeat 10000 lintua.

Lisäksi samana päivänä Kuo Lapinjärvellä oli 3500p, Lap Nerkooniemellä 2500p ja Lap Lahdenperällä 1800p.

SORSAT

Haapana *Anas penelope*

Keväältä pari satasen kasaa: 13.4. Vrk Ruokojärvi 100 p ja 29.4. Kuo Lapinranta 100 p. Syksyllä pari muuttorypistä: 20.9. Kuo Puutossalmi 487 m ja 29.9. Rau Rastunsuo 530 m.

Tavi *Anas crecca*

Suurin kerääntymä koko vuodelta oli vaatimaton, 5.8. Sii Raasio 370 p.

Sinisorsa *Anas platyrhynchos*

Rau Rastunsuolla oli keväällä kunnan

plätärikerääntymiä, ja mikä parasta, joku vaivautui laskemaan niitä, parhaana 12.4. 418 p.

Jouhisorsa *Anas acuta*

Suurin kevätlössi oli lähes vuoden 2014 veroinen, eli 28.4. Kuo Lapinranta 68 p. Syksyltä mukavanoloinen muuttokuitti, 22.9. Kuo Puutossalmi 194 m.

Heinätavi *Anas querquedula*

Pientä runsastumista havaittavissa, sillä koko vuoden yksilömäärä oli 38 (2013 23 ja 2014 30).

Harmaasorsa *Anas strepera*

Alamäki senkun jatkuu ja yksilömäärä jäi kuuteen (vuonna 2013 14 ja 2014 8).

Taveja TERO PELKONEN



Punasotka *Aythya ferina*

No ei mene hyvin punasotkallakaan, sillä koko kevään yksilöt jäivät alle kolmenkymmenen. Ja syksyllä nähtiin vain Sii Raasiossa, jossa parhaimmillaan oli 5 p (4/1).

Tukkasotka *Aythya fuligula*

Vrk Ämmäskoskella talvenpuolella (1.12. – 14.12.) haahuillut lintu oli ainoa maininnan arvoinen.

Lapasotka *Aythya marila*

Vuoden viimeinen oli lähes talvihavainto, 24.11. Kuo Petosenlampi 1 p.

Alli *Clangula hyemalis*

Kevään yksilösumma oli noin 700. Eniten lepäilijöitä nähtiin Suo Suonteenselällä (100) Suo Koskelovedellä (80) ja Kuo Syvärillä (80). Leppoisin havis oli kuitenkin 19.5. Tuu Naavasella nähty 200 allin parvi, joka oli menossa kohti Riistavettä. Syksyn summa oli huonoin moneen vuoteen, eli vain 85 yksilöä.

Mustalintu *Melanitta nigra*

Hyvä mustalintuvuosi alkoi talvihavainnolla, 24.1. Lep Kortekannas 1 p. Keväällä meno oli tavallista rajumpaa ja yksilömääräksi saatiin hulppeat 3700. Mielenkiintoisimmat kuitit olivat 7.5. Sii Raasio 408 p,

8.5. Jua Muuruvesi 800 m ja 8.5. Tuu Kula-joki 1000 m. Syksy olikin sitten vaisumpaa ja yksilösummaksi tuli noin 200.

Pilkkasiipi *Melanitta fusca*

Pilkkasiivellä oli selvästi mustalintua vaisumpi esiintyminen. Keväällä nähtiin noin 50 ja syksyllä noin 70 luukkua.

Isokoskelo *Mergus merganser*

Ihan kunnan kööri eli 1.11. Kei Lossisaari 1500 p.

Tukkakoskelo *Mergus serrator*

Vuoden viimeinen meni SE:hen isokoskeloiden siivellä 22.11. Sii Siltasalmella.

Uivelo *Mergus albellus*

Syksyltä ilmoitettiin ennätysasuuri lepäilijälössi 14.10. Suo Jauholahti 97 p. Lisäksi muutto venähti hieman talven puolelle, 1.12. Sii Siilinlahti 2 p ja 6.12. Sii Kevätön 1p.

KUIKAT JA UIKUT

Kuikka *Gavia arctica*

Saaristolintulaskentojen satoa, Tuu Juojärven N-osa 22 paria ja Kaa Rikkavesi 11 paria. Lisäksi pari myöhäilijää, 3.12. Rau Kerkonkoski 1 m ja 14.12. – 18.12. Kuo Haminalahti 1 p.

Kaakkuri *Gavia stellata*

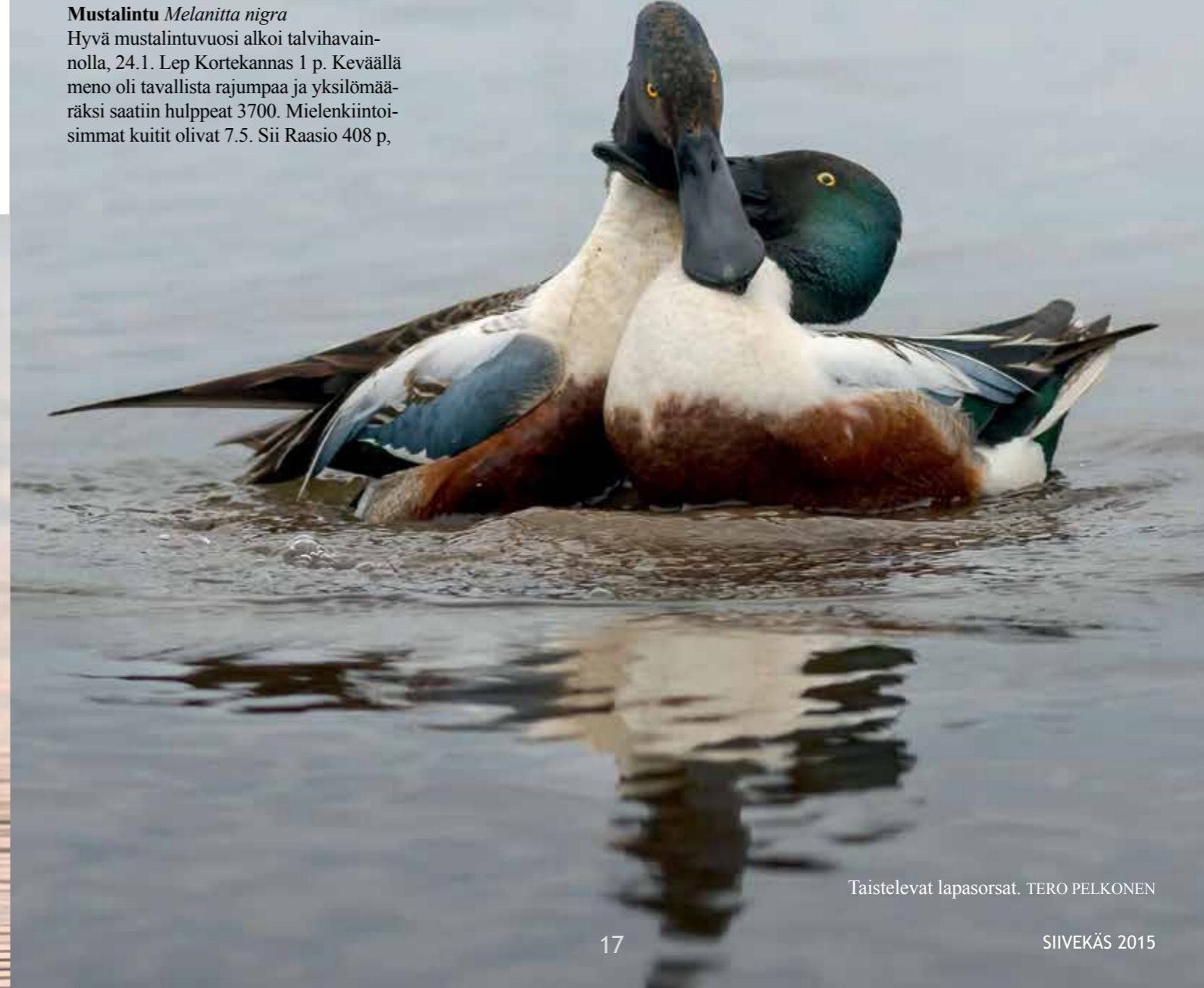
Pesintöjä ilmoitettiin totutusti 4 (Lap 1 ja Suo 3) sekä 3 reiviirihavaintoa. Syysmuutolta ilmoitettiin leppoisa 19 linnun parvi Kuo Puutossalmelta 19.9.

Härkälintu *Podiceps griseigena*

Syksyltä kaksi marraskuista havaintoa, 7.11. Iis Iso-Ahmo 1 p ja 15.11. Sii Rissala 1 p.

Mustakurkku-uikku *Podiceps auritus*

Pesi varmaankin Kei Hetejärvellä ja Kuo Pörönniemellä, mutta ainoastaan Son Sukevalla nähtiin poikasia. Iis Iso-Ahmolla nähtiin vuoden viimeinen mukuru vasta 24.10.



Taistelevat lapasorsat. TERO PELKONEN

KANALINNUT

Jyrki Uotila

Teeri *Tetrix tetrix*

Maaliskuussa Rau Rastunsaalla pyöri parhaimmillaan 121 teeren parvi.

Riekkö *Lagopus lagopus*

Koko vuoden saalis vaatimattomat 8 havaintoa Jua 1, Rva 4, Son 2 ja Vie 1. Yleensä yksi tai kaksi kerrallaan, ainoastaan Rva Roinilanmäeltä tuli kuitti 10 linnusta.



Pyö. ANNE MOILANEN

HARMAAHAIKARA, MERIMETSO, RANTAKANAT JA KURKI

Jyrki Uotila

Harmaahaikara *Ardea cinerea*

Tehtiin mukavasti kymmenkunta keväthavaintoa. Ensimmäiset havaittiin jo 21.3. Lapinlahdella kolmella eri paikalla (3+5+1). Näiden lisäksi myös Kiu Ryönänjärvellä nähtiin 3 linnun parvi. Syksyllä mukavan runsas ja parhaat lukemat tulivat 30.8. Rau Tyyrinvirralta, 17 p.

Merimetso *Phalacrocorax carbo*

Yksi keväthavainto, 24.4. Kuo Kelloniemi 1p. Syksyllä totutusti

kymmenkunta yksilöä, joista viimeiset sinnittelivät vuodenvaihteeseen asti, kaksi Kuo Puutossalmella ja yksi Rau Nokisenkoskella.

Nokikana *Fulica atra*

Pari pesintää, toinen Kei Hetejärvellä ja toinen Kuo Lapinrannassa, mutta muuten perusesiintyminen.

Kurki *Grus grus*

Kevään eka nähtiin jo 17.3. Rau Rastunsaalla. Kyseinen yksilö sai kavereita vasta aprillipäivänä ja samalta

päivältä tuli ilmoituksia kolmelta muultakin paikalta. Syksyllä suurimmat kerääntymät ilmoitettiin syyskuun lopulla, 24.9. Kuo Haatala 400 p ja 26.9. Rau Tervaharju 260 p. Tämä jälkeen etelä alkoikin kutsua ja muutto huipentui valkopsokihanhien massapäivänä 28.9, jolloin ynnättiin seuraavat lukemat Kuo Myllymäki 918 m ja Rau Hirvivuori 1263 m. Se oli varsinaisen pajatsontyhjennys ja tämän jälkeen ilmoitettiin enää vajaat 50 kurkea. Viimeiset, 2 ad ja 1 juv, nähtiin vasta 22.11. Tuu Liukonsuolla lumisella pellolla.

KAHLAAJAT

Jyrki Uotila

Kapustarinta *Pluvialis apricaria*

Kevään suurin parvi oli Sii Jälän peltojen 300 linnun lössi toukokuun alkupäivinä.

Tundrakurmitsa *Pluvialis squatarola*

Oli tavallista hankalampi tänä vuonna ja havaittiin vain syksyllä. Tässä kaikki ilmoitetut: 22.7. Sii Raasio 1 m, 26.7. Kuo Puutossalmi 30 m, 7.8. – 16.8. Sii Raasio 1p (luultavasti vaihtui välillä), 17.9. Kuo Väinölänniemi 1 m, 20.9. Tuu Pajusalmi 1p ja 26.9. Kei Sammalisranta 1 p.

Töyhtöhyppä *Vanellus vanellus*

Syysmuutolta muutama kunnan rypäs: 16.7. Kuo Riistavesi 400 p, 24.7. Iis Iso-Ahmo 400 p, 28.7. Kuo Lapinjärvi 750 p (4a) ja 31.7. Son Sukeva 490 p. Vuoden viimeinen löytyi kohmeisena hangelta Rau Lotakonsuolta 22.11.

Pikkusirri *Calidris minuta*

Tavallista hiljaisempi vuosi Sii Mustissa ja Raasiassa, sillä suurin kuitti oli vaivaiset 19 p. Ja muualla ei nähty ainuttakaan.

Lapinsirri *Calidris temminckii*

Niin ikään tavallista vähäisempi Yaran altailla. Muualta kolme havaintoa (5+1+1) Kuo Riistavedeltä, sekä vuoden ekat (3) Suo Suonteella ja vika Sii Suomäellä.

Kuovisirri *Calidris ferruginea*

Vain yksi kaksinumeroinen ilmoitus, 9.7. Sii Raasio 25 p. Muualta tihkui kaksi havaintoa: 9.7. Kuo Tahkivuori 2 p nurmikolla olevassa lätäkössä ja 19.7. Iis Peltosalmi 1p.

Suosirri *Calidris alpina*

Sii Raasiassa yksi kunnan lössi, 9.7. 330 p. Raasiassa nähtiin myös vuoden vikat (3) juuri ja juuri lokakuun puolella (1.10.). Mustin ja Raasion ulkopuolelta

Punajalkaviklo.

TERO PELKONEN



Valkoviklo. ANNE MOILANEN

tuli ilmoituksia seuraavilta paikoilta. Iis Peltosalmi (13.5. 1p), Kuo Haatala (24.9. 1p), Kuo Lapinranta (14.5. 2p ja 28.7. 11 p), Kuo Riistavesi (30.6. 1p, 1.7. 1p ja 15.7. 1p) ja Son Saukkosuo (26.7. 1p).

Isosirri *Calidris canutus*

Vain kaksi havaintoa, 22.7. Sii Raasio 1 p, joka lähti S ja 6.8. Sii Musti 2 p.

Pulmussirri *Calidris alba*

Vain kolme havaintoa Sii Mustista: 2.8. 4p, 6.8. 1p ja 10.8. 1p.

Jänkäsirriäinen *Limicola falcinellus*

Ilmoituksia tuli vain kahdelta paikalta ja yllätys yllätys se toinen paikka ei ollut Sii Musti vaan Kuo Palonurmi! Oli runsaimmillaan Raasiassa 25.5. (49 p) ja toinen rypistys 2.6. – 4.6. jolloin paikalla oli 26-28p. Palonurmen suurin lukema oli 18 p 26.5, mutta linnut olivat hajallaan tulvilla, joten todellinen määrä saattoi olla suurempikin.

Suokukko *Philomachus pugnax*

Muutama kunnan kerääntymä keväällä: 10.5. Kuo Vesajoki 565 p, 13.5. Iis Itikan pelto 914 p (laskettu kuvasta, jos ihmettelitte tarkkaa lukua), 15.5. Iis Itikan pelto 700 p ja 17.5. Son Saukkosuo 850 p.

Jänkäkurppa *Lymnocyptes minimus*

Keväältä 15 ja syksyiltä 20 havaintoa. Keväthavainnoissa oli enemmän vaihtelua, sillä syksy oli enemmän tai vähemmän Raasion ja Palonurmen välistä kisailua. Huippuina Raasiosta kuitatut 7 rengastusta 5.10. ja Palonurmen komppaajan ilmoittamat 10 paikallista 3.10.

Taivaanvuohi *Gallinago gallinago*

Ihan hyviä kuitteja tuli usealta paikalta mm. 25.4. Kuo Lapinranta 80 p, 30.4. Kuo Palonurmi 70 p 30.4. Sii Toivalannotko 88 p ja 1.5. Sii Aappola 80 p. Lisäksi

syyspuolelta 2.8. Kuo Riistavesi 55 p.

Lehtokurppa *Scolopax rusticola*

Kaksi marraskuista scoloa, 1.11. Suo Käpylä 1p ja 18.11. Suo Tyyrinmäki 1 p.

Punakuiri *Limosa lapponica*

Keväältä vain 2 yksilöä, toinen 25.4.-2.5. Kuo Kinnulanlahti-Vesajoki 1p ja toinen 25.4. Kuo Palonurmi 1 p. Syksyllä havaittiin Sii Raasiassa noin 50 yksilöä, joista peräti 42 oli paikallisena 20.7. Muualta ilmoitettiin seuraavasti, 19.7. Iis Peltosalmi 2p, 26.7. Kuo Puutossalmi 20 m sekä vuoden vika 1.8. Kaa Niinivaara 1 m. **Mustapyrstökuiiri** *Limosa limosa* Kaikki havainnot (7) tehtiin toukokuussa seuraavasti Jua 1, Kuo 3, Sii 1 ja Suo 2.

Pikkukuovi *Numenius phaeopus*

Syysmuutolta kiva kerääntymä 31.7. Son Sukeva 80 p.

Kuovi *Numenius arquata*

Kevään suosikkipaikka oli totutusti Kuo Lapinjärvi, jossa 18.4. oli Välitien ja Hakkion välillä noin 250 p, joista noin 150 viihtyi Lapinrannassa.

Mustaviklo *Tringa erythropus*

Vuoden suurin lukema (55) ynnättiin Kei Hetejärvellä 9.5. ja se koostui sekä muuttajista että paikallisista.

Valkoviklo *Tringa nebularia*

Runsaimmillaan toukokuun alussa, jolloin mm 1.5. Kuo Lapinjärvi 115 p (Vesajoella 68 p) ja 3.5. Lap Lahdenperä 84 p. Vuoden viimeinen jalkavaivainen yksilö nähtiin 21.9. Sii Suomäellä.

Vesipääsky *Phalaropus lobatus*

Havaittiin vain neljänä päivänä toukokuun lopussa. Enimmillään Sii Raasiassa 6 (1/5) p. Raasion ulkopuolella nähtiin vain Kuo Palonurmella 22.5. 1 p ja 25.5. 1p.

PETOLINNUT 2015

Kalevi Rutonen ja Seppo Räsänen

Vuodesta 2015 muodostui petolinturintamalla heikon ravintolilanteen seurauksena melko vaisu. Maakunnassa vallitsi myyriä osalta hyvin laajamittainen kato. Joillakin melko suppeilla alueilla myyriä taas vilisteli jopa runsaasti. Tilannetta kuvaa hyvin Kaavin pönttöyalueelta löytyneet yksi ainoa viirupöllön sekä varpuspöllön pesä. Pielavedellä taas helmipöllöt pesivät 23 parin voimin. Pesistä 17 oli ahtautunut pienelle 100 km² alueelle, jossa myyriä piisasi. Tavattiin jopa 7 poikasen pesiä. Helmi-pöllön pesä- ja reviiirihavaintoja kirjattiin myös Kiuruvedeltä. Viirupöllönkin pesinnät keskittyivät myyriäparille Pielavedelle ja Vesannolle. Pesätarkastuksissa löytyi jopa kolmen ja neljän poikasen pesiä kuin hyvinä vuosina konsanaan. Huuhkajan pesinnät ovat hiipuneet vuosi vuodelta. Nyt ei löytynyt ainoatakaan pesää. Lapinpöllöpari taas saattoi Pielavedellä maailmalle kaksi poikasta. Merikotkahavainnot jatkoivat kasvuaan Pohjois-Savossa. Havaintojen määrä on viimeisen 10 vuoden aikana kaksinkertaistunut. Muuttavat maakotkat taas eivät osuneet tarkkailijoiden silmiin, vaikka nuoria lintuja oli liikkeellä runsaasti pohjoisilta reviiireiltä. Sääksen voittokulku jatkui haasteellisista sääoloista huolimatta tänäkin vuonna. Pesätarkastajat kävivät 181 pesäpaikalla, joista 95 pesää tuotti poikasia. Kaikkiaan Pohjois-Savossa kuoriutui uusia sääksinuorukaisia 185.

Myrskytuulet saattavat pudottaa puusta myös isoja pönttöjä. Varpuspöllön pönttö sai kyytiä, kun lähipuun kaaduttua sen oksat irrottivat kiinnityslangan. Onneksi pöntön suuaukko jäi näkyviin ja kaikki viisi poikasta henkiin. Emo alkoi ruokkia tähän pötköllään olleeseen pönttöön suuaukon ollessa varsin vaatimattomalla korkeudella. Sittemmin pönttö nostettiin takaisin puuhun ja pesintä jatkui normaalisti.

SEPPÖ RÄSÄNEN



KOTKAT

Maakotka *Aquila chrysaetos*

Maakotkahavaintoja 26 linnusta, joista muuttohavaintoja 22. Edellisen vuoden 56 havainnosta jäätiin reilusti. Maakotkan toinen peräkkäinen hyvä poikastuotto-vuosi ei juurikaan näkynyt Pohjois-Savon havaintojen määrässä.

Keväiset muuttajamäärät olivat vaisuja. Koko keväänä nähtiin vain 8 lintua, joista 5 muuttavaa. Havainnot keskittyivät helmikuulle (2) ja huhtikuulle (6).

Kesäkuussa havainto 4 kotkasta (Son, Rva ja Vie). Syksyn ensimmäinen kotka havaittiin 24.9. Maa Leinolanlahti. Paras muuttokausi lokakuu 14 havainnolla. Syksyn kokonaismääräksi saatiin 16 lintua. Parhaaksi muuttopäiväksi muodostui 6.10.6 m.

Merikotka *Haliaeetus albicilla*

Merikotkahavaintoja tehtiin ennätysmäärä. Havaintoja viisinkertaisesti maakotkahavaintoihin verrattuna. Havaintoja tehtiin ympäri vuoden. Keväällä havaittiin 60 lintua, joista 40 muuttavaa. Eniten havaintoja huhtikuulta (39). Mainitsemisen arvoinen havainto 23.3. Maa Mustavirta 5 p samalla verkkoavannolla sekä havainnot 26.4. Sii Vehkamäki kuudesta muuttavasta merikotkasta. Kesähavaintoja kolmesta linnusta kesä- heinäkuulta (Iis ja Sii).

Syysmuutto alkoi jo elokuussa, jolloin ensimmäiset muuttajat 8.-10.8 (2m). Vilkkainta muutto oli lokakuussa (31m). Parhaaksi merikotkapäiväksi muodostui 28.12. kahdeksalla havainnolla. Sii Veh-

kamäen lisäksi hyväksi kotkien havaintopaikaksi on vakiintunut Maa Myllymäki. Myllymäeltä raportoitiin 11 merikotkaa. Syksyn ja loppuvuoden havaintoja yhteensä 85. Koko vuoden merikotkahavaintojen summaksi tuli hulppeat 145.

HAUKAT

Kanahaukka *Accipiter gentilis*

Koko vuoden havaintomäärä oli 227 yksilöä, eniten tällä vuosikymmenellä. Tästä ei kuitenkaan voida vetää sitä johtopäätöstä, että kanahaukkakanta olisi lisääntynyt. Havumetsien asukki sinnittelee sikäli, kun vanhaa metsää löytyy tarpeeksi pesäpaikalle ja kahden kilometrin säteelle pesästä (Björklund). Tammi-maaliskuussa havaintoja 49 p, kiert tai m. Varmistuneita pesintöjä ja reviierejä: Kaa 12+4, Kuo 2+0, Pie 5+0, Son 7+0, Tuu 2+3 ja Vie 1+0. Loppuvuoden havaintoja syys-joulukuulta 115p, m tai kiert.

Varpushaukka *Accipiter nisus*

Tammi-maaliskuussa havainnot 91 yksilöstä. Leuto talvi lisäsi talvehtijoiden määrää. Muuttoaikana huhti-toukokuussa havaittiin 226 p, m tai kiert. Suurin kertymä 12.4. Sii Raimänmäki 3 p +15 m. Pesintöjä varmistui viisi ja lisäksi reviierejä seitsemän. Elo-joulukuulta kertyi havaintoja 303 p, m tai kiert. Suurin kertymä 2.9. Kuo Maaninka Lapinjärvi 2 p +21 m. Muuttohuippu näyttäisi olleen syyskuun ensimmäisellä viikolla.

Hiirihaukka *Buteo buteo*

Ensimmäinen kevätmuuttohavainto 15.3. Kuo Maaninka Patalahti INE. Maalis-toukokuussa havaittiin 160 yksilöä, joista 133 m. Havaintoja kertyi suunnilleen saman verran kuin edellisvuosina. Suurin kertymä saatiin 5.5. Kaa Niinivaara 12 m. Pesintöjä ja reviierejä paljastui totutun niukasti: 8 pesintää + 8 reviiiriä lähinnä petorengastajien tarkastamilta alueilta Kaavilta ja Pielavedeltä. Tuusniemellä löytyi hiirihaukan pesintä 170 metriä asutusta kanahaukan pesästä. Syysmuuton aikaiset havainnot elo-lokakuussa lisääntyivät edellisen viiden vuoden määriin verrattuna: 182 yksilöä, joista 121m. Suurin kertymä 28.9. Kuo Maaninka Myllymäki 25m.

Piekana *Buteo lagopus*

Ensimmäinen kevätmuuttohavainto 9.4. Kiu Lamminperä Aittokumpu 1m N. Huhti- ja toukokuulla havaintoja kertyi enemmän kuin edellisvuosina: 271 m, p tai kiert. Muutto jakautui varsin tasaisesti pitkin huhtikuuta: suurin kertymä

Kalasääskitutkimusta 45 vuotta Pohjois-Savossa

Ari Lyytikäinen

Tiedossa olleiden asuttujen kalasääski-reviirien määrä oli seurannan alkaessa 1970-luvun alkupuolella Pohjois-Savon tutkimusalueella 20-30. Sadan reviiirin raja ylittyi 2011, jolloin todettiin 103 asuttua pesää. Kannan vahvistuminen on siitä jatkunut tasaisesti. Pesimiskauden 2015 asuttujen pesien määrä oli taas uusi ennätys, 121. Kunnittain tarkasteltuna maakunnan vahvimpia kalasääskialueita ovat Rautalampi, Kuopio, Pielavesi, Suonenjoki ja Sonkajärvi. Tiheimmän kannan alueelle on ilmestynyt vuosittain muutamia uusia pesiviä pareja.

Pesimistulos (poikasten määrä/asuttu pesä) on tutkimuksen aikana vaihdellut noin välillä 1.5-1.8. Vuoden 2015 tulos 1.53 on yksi huonoimmista 2010-luvulla. Tuloksessa on huomattavaa alueellista vaihtelua. Pielavedellä pesinnät tuottivat erittäin hyvin poikasia, Kuopiossa keskimääräisesti, mutta esimerkiksi ympäristöllään suotuisilla Rautalammin, Suonenjoen

ja Leppävirran alueilla huonosti. Pesimiskauden alun kylmät, tuuliset ja sateiset säät ovat todennäköisesti vaikuttaneet haudonnan onnistumiseen, saalistamiseen ja pienten poikasten selviytymiseen.

Pesien tarkastamisesta ovat kantaneet päävastuun Kalevi Rutonen ja Ari Lyytikäinen. Kari Oittinen on kiertänyt Rautalammin vesistöjen läntiset järvet, Tapio Osala Siilinjärven, Maaningan ja Nilsiän vesillä sekä viimeisenä mukaan tullut Vesa Hyyryläinen on käynyt Paltamosta käsin Vieremän pesäpaikat ja osalla Sonkajärven pesistä. Seppo Räsänen on tarkkaillut Kaavin pesiä.



Sääksi.
TERO PELKONEN

Kesäiset myrskyt lisäävät myös petolintujen pesien tuhoutumista. Metsäkuviot ovat muuttuneet pieni-alaisemmiksi. Pesät ovat usein suurimmissa puissa ja ne tarjoavat kovalle tuulelle siten enemmän tarttumapintaa. Kuvan kanahaukan poikanen on pesästä, jonka myrsky pudotti osittain oksilta maahan. Kolme naaraspoikasta putosi alas. Pesän ainut koiraspoikainen jäi oksille jääneeseen risutupsuun puuhun. Yksi pudonnut poikainen kuoli. Kahta muuta poikasta emot ruokkivat mättäälle maahan ja kumpikin selvisi lentoon, kuten myös pesään jäänyt pahnanhimmainen.

SEPPO RÄSÄNEN



13.4. Suo Kirppumäki 27 m. Pesimään piekanat siirtyivät ilmeisesti perinteisille pesimäalueilleen Pohjois-Suomeen, sillä yhtään pesintään viittaavaa havaintoa Pohjois-Savossa ei ilmoitettu. Syysmuutolla stajattiin runsaasti piekanoja, vaikkei neljän vuoden takaisiin lukuihin aivan päästyäkään. Syys-marraskuussa nähtiin 388 yksilöä. Selvästikin Pohjois-Suomessa pesintä oli onnistunut hyvän myyräkannan ansiosta. Muuton huippu oli selkeästi syyskuun viimeisellä viikolla: 28.9. Kuo Nilsia Palonurmi 81 m ja Kuo Maaninka Myllymäki 77 m.

Tuulihaukka *Falco tinnunculus*
Myyräkannan laskun myötä havaintomäärät putosivat huippuvuoden 2013 (930 yks.) tasosta reilusti. Koko vuoden havainnot 401 yksilöä. Ensimmäinen havainto 24.3. Kuo Ahkioie 1 ad NW. Maaliskoukokuussa havaintoja kertyi 191 p, m tai kiert. Pesintöjä ja revierejä todettiin ympäri maakuntaa. Pielavedellä pöntötyksen ja hyvän paikallisen myyräkannan ansiosta pesi ainakin 14 paria. Pesintä- ja revierihavaintoja 11 muun kunnan alueella. Syyslokakuussa havaintoja 125 p, m tai kiert. Viimeinen havainto 4.10. Vie Susso 1 p.

Muuttohaukka *Falco peregrinus*
Koko vuonna havaittiin 24 yksilöä. Ensihavainto 13.4. Suo Kirppumäki 1 m. Vuoden viimeinen havainto 26.10. Kuo Maaninka Myllymäki 1 m SSW.

PÖLLÖT

Katovuosi näkyi huuhekajan esiintymisessä. Huuhkajat huutelivat maakunnassa 33 reviiirillä. Reviiirimäärät puolittuivat edellisestä vuodesta (67). Vuosisadan paras vuosi oli 2009, jolloin revierejä kirjattiin 84. Eniten revierejä Iis (4) ja Nil (7). Ravinnon niukkuudesta kertoo myös se, ettei pesälöytöjä ilmoitettu.

Hiiripöllöhavainnot 16 linnusta on hyvin tavanomainen luku huonona ravintovuotena. Yksi tai kaksi pöllöä kuntaa kohden koko maakunnan alueella osoittaa myyräkadon laajuuden. Suurvaelluksesta, joka osui kahdelle edelliselle vuodelle, ei ollut jäljellä oikeastaan rippeitäkään. Havainnoista 11 keväällä. Sonkajärvellä tavattiin kuuden linnun maastopokue.

Varpuspöllöhavaintoja tehtiin edellisvuosien malliin. Lajin on muita pöllöjä helpompi siirtyä käyttämään korvaavaa ravintoa. Havaintoja kaikkiaan 138 linnusta sekä seitsemästä pesinnästä (Kaa, Kuo ja Sii) ja yhdestä lentopokueesta (Nil). Reviiiriä kuulutettiin 34 paikalla. Suurimmat havaintomäärät Kuo (16), Lep (15), Suo (18) ja Tuu (18).

Lehtopöllö miltei kateissa. Reviiirikäyttäytymistä sentään 3 paikalla (Kuo). Pesinnöistä ei ilmoitettu. Pesä on löytynyt tällä vuosisadalla vain kolmena vuonna (2006, 2010 sekä 2011).

Viirupöllöt pesivät siellä missä ravintoa oli saatavilla. Revierejä (51) ja pesiä

(20) löytyi yllättävän paljon. Pesissä 3 tai 4 poikasta oli hyvin tavallinen määrä. Pesinnät kunnittain: Iis (1), Jua (2), Kaa (1), Kiu (2), Maa (2), Nil (1), Pie (6), Rva (1), Ter (1) ja Ves (4).

Lapinpöllöjä maakunnassa vähänlaisesti. Havaintoja viidestä paikallisesta linnusta sekä yhdestä pesinnästä (Pie 2 pull). Havainnoista kaksi keväällä (Kuo ja Tuu) sekä kolme syksyllä (Maa, Rva ja Son).

Sarvipöllöt lähes kateissa. Havaintoja viidestä reviiiristä (Iis, Lap, Rau), yhdestä pesästä (Ves), sekä seitsemästä maastopokueesta (Kei, Kiu, Maa).

Suopöllöstä havaintoja 31 paikallisen linnun lisäksi neljästä muuttavasta yksilöstä sekä neljästä reviiiristä. Lisäksi pesintään viittaava havainto (Kei). Havaintoja koko maakunnan alueelta.

Helmipöllöllä mielenkiintoinen esiintyminen. Havaintoja yhdestä tai kahdesta puputtajasta ympäri maakuntaa. Havaintojen ykköspaikaksi nousi Pie 23 reviiirillä sekä 23 pesinnällä. Muut pesinnät Kiu 2, Maa 1 ja Ves 1. Pie ja Kiu jopa seitsemän poikasen pesiä. Kiuruvedeltä havainnoitiin lisäksi yhdeksän reviiiriä. Helmipöllön reviiirimäärä koko maakunnan alueelta 67. Edellisen vuoden reviiirimäärä oli 157. Ennätysvuoden 2009 344 reviiiristä jäätin reippaasti.

LOKIT

Jyrki Uotila

Pikkulokki *Larus minutus*

Sii Raasion maksimi oli tänä vuonna 650 p 29.5.

Naurulokki *Larus ridibundus*

Eka kevätmuuttaja saapui jo 17.3. Vrk Lehtoniemeen. Keväältä pari kunnan kerääntymää: 16.4. 4000 p Kuo Haapaniemi ja 14.4. 2500 p Rau Tyyrinvirta. Suurimmat ilmoitetut yhdyskunnat ilmoitettiin seuraavasti Kei Hetejärvi 870 p, Tuu Hauranki 700 p, Kuo Vasikkasaari 500 p ja Kuo Iso-Kankainen 370 p (joista n 200 hautomassa)

Kalalokki *Larus canus*

Kevään huippuluvut ilmoitettiin huhtikuun puolivälissä: Rau Tyyrinvirta 17.4. 500 p ja Suo Harjakangas 18.4. 500 p. Syksyllä Maaningan pelloilla suurin kuittaus oli 6.10. Myllymäeltä nähdyt 600 p kolmessa parvessa. Syysmuutto venähti tavallista pidemmälle ja joulukuullekin riitti muutamia ilmoituksia, joista viimeisimmät jouluaattona Sii Siltasalmella nähdyt 11 m ja tapana Lep Kalmalahdella muuttaneet kaksi lintua.

Selkälokki *Larus fuscus*

Kevään massoissa on havaittavissa pientä elpymistä, Kuo Haapaniemi 16.4. 140 p. Vuoden viimeiset havaittiin leppoisan myöhään Kuo Heinälammirinteellä. Nimittäin 16.11. vanha lintu ja 18.11. 1 kv lintu.

Harmaalokki *Larus argentatus*

Kevätmuutto alkoi 20.2. kun Varkaudessa

KYYHKYT

Jyrki Uotila

Uuttukyyhky *Columba oenas*

Keväältä kuittauksia noin 20 yksilöstä, joista mainittakoon 30.4. Kuo Silmäsuo 6 m. Syksyllä havaittiin kolmella paikkaa, Vrk Lehtoniemi 9.9. 1 kiert, Sii Ahmo 22.9.-3.10. 2-3p ja 11.10 Kuo Peräsuontie 2 p.

TIKAT

Jyrki Uotila

Käenpiika *Jynx torquilla*

Oli hieman edellisvuosia heikompi tulos



Nuori naurulokki.
PATRICK HUBLIN

nähtiin ekat kahdeksan argaria, ja 23.2. määrä oli kasvanut 270 yksilöön. Samana päivänä nähtiin myös Kuopion ekat ja heti 50 linnun lössi Puotossalmella. Varkauden massat nähtiin Huruslahdessa 15.3 1400 p ja 20.3 vielä 1200 p. Kuopiossa huippulukuihin päästiin vasta huhtikuun puolella Kallansilloilla, 3.4. 559 p, 5.4. 502 p ja 7.4. 496 p. Syksyllä muutto venähti totutusti talven puolelle ja esimerkiksi 7.12. Kuo Heinälammirinteellä oli ainakin 500 argaria. Muutama viivytelijä jäi vielä uuden vuoden puolellekin ja 11.1. Kuo Heinälammirinteen 4 p päätti syysmuuton.

noin 35 piipittäjällä. Pesintöjä varmistui kolme, Lep 2 ja Suo 1.

Harmaapäätikka *Picus canus*

Viihtyi talven jäljiltä ruokinnoilla huhtikuun puoliväliin asti, minkä jälkeen havainnot alkoivat vähentyä. Yllättäen pesintä varmistui kahdella paikkaa, nimittäin Tuu Pieni Vihtalahdella ja Suo Jalkalassa.

Valkoselkätikka *Dendrocopos leucotos*

Peräti neljä pesintää varmistui tänä vuonna: Kuo 2, Lep 1 ja Vrk 1. Näiden lisäksi havaintoja kertyi noin 10 keväällä ja syksyllä.

Käpytikka *Dendrocopos major*

Elokuun alussa havaittiin pientä vaeltelua. Parhaat ilmoitetut päiväsummat olivat 8.8.

Merilokki *Larus marinus*

Keväältä kertyi havaintoja edellisvuoden malliin 13 yksilöstä, joista eka jo 25.2. Vrk Huruslahdessa. Havaintokuntia oli tavallista enemmän, Jua 1, Kiu 1, Kuo 4, Lap 1 ja Vrk 6. Syksyiltä mainittakoon pari keskittymää, 13.11. Iis satama 4p ja 18.11. Kuo Heinälammirinne 8 p. Lisäksi ilmoitettiin yksi keskikesän havis, 16.6. Kuo Haminalahti 2 p.

Kalatiira *Sterna hirundo*

Leppoisa yöpymisparvi, 18.7. 276 p Sii Raasio.



Käpytikkan poikanen PATRICK HUBLIN

Kaa Niinivaara 88 W ja 9.8. Sii Raasio 72 NW, W.

Pohjantikka *Picoides tridactylus*

Viisi varmistettua pesintää: Kiu Hautakylä, Kuo Pisa, Son Jyrkkä, Suo Oitilansalo ja Suo Tenhanniemi.



Haarapääsky *Hirundo rustica*

Leppoisan myöhäinen, 25.10. Vrk Käärme-niemi 1 S.

Lapinkirvinen *Anthus cervinus*

Vakiintuneen tavan mukaan tehtiin yksi kevähavainto perinteisellä paikalla, 15.5. Rva Kangaslahti 1 p. Syksyllä havaittiin tavallista vähemmän eli 14 yksilöä.

Keltävästäräkki *Motacilla flava*

Keväältä mukava keräntymä, 13.5. Iis Iti-kan pelot 250 p.

Västäräkki *Motacilla alba*

Eka kevätmuuttaja saapui jo maaliskuussa, 20.3. Kuo Kinnulanlahti 1p.

Tilhi *Bombycilla garrulus*

Alkuvuoden massaesiintymän jäljiltä oli keväällä tavallista runsaampi. Kesällä oli lähes täysin kadoksissa, sillä 28.7. Suo Keurunmäki 2 p oli ainut havainto.

Peukaloinen *Troglodytes troglodytes*

Kevään eka peukku varoitteli jo maaliskuussa, mutta paikka oli hieman oudompi, 29.3. Rva Keyritynjoki 1 p.

Punarinta *Erithacus rubecula*

Kuten peukaloisella kevätmuutto alkoi pohjoisesta, 31.3. Son Suolahti 1 p.

Sinirinta *Luscinia svecica*

Keväällä mukavan runsas lähes 30 yksilöllä ja ekat nähtiin jo 7.5. Syksyllä samoin noin 30 yksilöä, joista puolet Sii Raasiassa.

Kivitasku *Oenanthe oenanthe*

Keväältä yksi kunnan kasa, 15.5. Suo Suur-suo 16 p.

Mustarastas *Turdus merula*

Lokakuun alkupuolella tehtiin runsaasti kuittauksia, mm. 8.10. Kuo Katiskaniemi 30 p. Enteilee varmaankin edellistalvea rauhallisempaa talviesiintymistä, mutta siitä tarkemmin ensi katsauksessa.

Räkättirastas *Turdus pilaris*

Talvehtijoiden ja muuttajien erottaminen toisistaan oli keväällä tavallista hankalampaa, mutta 23.4. Kuo Tavinsalmi 950 p voidaan pitää muuttajina. Syksyllä räksät vähenivät lokakuun aikana mustarastaan tapaan ja marraskuulta tuli vain 5 ilmoitusta ja kaikki yksittäisiä lintuja.

Laulurastas *Turdus philomelos*

Syksyn viimeiset, Kuo Sammalniemi 17.10. 1 p ja Vrk Kommila 20.10. 1 p, olivat mukavan myöhäisiä muuten vaisussa rastassyksyssä.

Punakylkirastas *Turdus iliacus*

Kunnan kertymä tai ”peevelisti rastaista”, kuten Tiirassa sanotaan. Eli 29.4. Kuo Palonurmi 300-400 punakylkeä paikallisena ja muita rastaista saman verran.

Kulorastas *Turdus viscivorus*

Ihan kiva kevätmassa, 29.4. Suo Suontee 20 p. Syksyltä yksi marraskuinen havainto, 9.11. Kuo Likolahti 1 p.

Kultarinta *Hippolais icterina*

Oli tavallista surkeampi hippovuosi vain kuudella laulajalla, Kuo 2, Lep 2 ja Tuu 3. Summasta tuli tällainen, kun ainut pitkäaikainen tuttavuus eli Kesimmäisen parkki-paikalla laulellut lintu ilmoitettiin kahteen kuntaan (Kuo ja Tuu).

Mustapäkerthu *Sylvia atricapilla*

Marraskuussa kuittailtiin vain kahdesta yksilöstä: 8.11. Jua Muuruvesi 1 n p ja 20.-28.11. Suo Haapanotko 1 k p.

Idänuunilintu *Phylloscopus trochiloides*

Perusesiintyminen noin 25:llä laulajalla.

Pikkusieppo *Ficedula parva*

Pikkusieppoja ilmoitettiin totutusti noin 40 yksilöä, joista pari poimintaa: 28.6. Kuo Puijo emo ja 2 poikasta sekä 22.5. Rva Pumpulikirkko 4 Ä.

Pyrstötiainen *Aegithalos caudatus*

Vaisun kevätiesiintymisen jälkeen tehtiin muutama havainto pesivistä linnuista: 10.5. Rau Rastunsuon SSP-pyynnissä saatiin hautomalaikullinen naaras, 29.5. Tuu Likolampi pariskunta nähtiin rakentamassa pesää sekä 29.6. nähtiin 10 linnun maastopoikue sekä Lep Museotiellä että Kuo Haminalahdella.

Kuusitiainen *Parus ater*

Syyskuussa pientä liikehdintää, joista parhaat olivat 12.9. Kuo Petynsalmi 14 SW sekä 26.9. sama paikka, sama määrä, sama suunta ja sama kuittaja.

Sinitäinen *Parus caeruleus*

Syyskuun paras ilmoitus oli 26.9. Kuo Petynsalmi 61 SW.

Talitiainen *Parus major*

Pientä vaeltelua, 26.9. Kuo Petynsalmi 134 SW. (Autolla pääsee näköjään muuallekin kuin Siltasalmelle ja Vehkamäelle.)

Pähkinänakkeli *Sitta europaea*

Runsaan talviesiintymisen jäljiltä tehtiin vielä kymmenkunta havainto maaliskuu-

huhtikuussa ruokinnoilla. Lisäksi touko-kuulta tuli yksi yllättävä ilmoitus eli 20.5. Kuo Riistavesi kaksi kiivaasti varoittelevaa. Syksyllä lokakuulta 14 ja marraskuulta kuusi havaintoa.

Kuhankeittäjä *Oriolus oriolus*

Havaintoja vain viideltä paikkaa: Kuo 2, Lep 1, Tuu 1 ja Vrk 1.

Pikkulepinkäinen *Lanius collurio*

Varmistettuja pesintöjä ilmoitettiin noin 25 ja kaikki Kaavilta. Todella upeaa työtä Räsäset!!

Isolepinkäinen *Lanius excubitor*

Kesältä kolme poikuehavaintoa (Kaa 2 ja Lep 1) ja kuusi muuta ilmoitusta.

Närhi *Garrulus glandarius*

Syysvaeltelun huiput: 26.9. Kuo Petynsalmi 40 SW, WSW, W ja 6.10. Kuo Myllymäki 38 W, NW

Kuukkeli *Perisoreus infaustus*

Kaksi kesäistä havaintoa ja molemmat kaukaa tutuista talvipaikoista: 16.5. Sii Musti 1p ja 13.6. Rva Korkalanmäki 1 p.

Pähkinähakki *Nucifraga caryocatactes*

Suonenjoelta ilmoitettiin poikastaan ruokkiva emo, mutta muuten perusesiintyminen.

Naakka *Corvus monedula*

Vuoden suurin lössi oli Lep Riikinnevan 1200 p 13.12.

Mustavaris *Corvus frugilegus*

Kevähavaintoja tehtiin vain noin kymmenestä yksioästä. Ainoastaan Kuo Patalahdella nähtiin 2 lintua kerrallaan.

Kottarainen *Sturnus vulgaris*

Syksyltä pari vanhanajan parvea: 22.9. Iis Kirma 300 p ja Kuo Tavinniemi 400 p.

Järripeippo *Fringilla montifringilla*

Kevään suurin keräntymä: 2.5. Sii Hamula 1500 p.

Hemppo *Carduelis cannabina*

Kovin oli vähissä, sillä keväällä havaittiin vain seitsemän hemppoa ja syksyllä neljä. Lisäksi tuli yksi kesäkuinen ilmoitus eli 22.6. Sii Kasurila 2 p.

Vuorihemppo *Carduelis flavirostris*

Koko vuodelta vain kaksi havaintoa: 15.4. Kuo Siikajärvi 4 p ja 16.4. Kuo Palonurmi 1 p.

Urpainen *Carduelis flammea*

Keväällä kuitattiin pari suurempaa parvea, eli 27.3. Sii Toivala 500 p ja 1.4. Kaa Niinivaara 500 p.

Tundraurpiainen *Carduelis homemanni*

Kevään viimeinen nähtiin 12.4. Kaa Kortteisella.

Kirjosiiplikäpylintu *Loxia leucoptera*

Oli keväällä mukavan runsas 17:llä havainnolla. Lisäksi tehtiin kaksi kesäkuista no-teerausta. Vuoden viimeinen kuitti oli myös suurin parvi eli 7.8. Jua Marjoranta 10 p.

Isokäpylintu *Loxia pytyopsittacus*

Koko vuodelta vain viisi havaintoa: 15.1. Lep Laitilanniemi 2/2 p, 20.3. Kuo Silmä-suo 1/ p, 14.4. Suo Jauhomaäki 4 p, 29.5. Tuu Koivulahti 1 ä ja 29.9. Tuu Vuorinen 7 p.

Taviokuurna *Pinicola enucleator*

Runsaan talviesiintymisen jäänteinä tehtiin yksi kevähavainnoksi kelpaava; 8.3. Vrk

Kaura-aho 1/ p. Syksyllä tehtiin tavallista vähemmän havaintoja, eli lokakuussa viisi ja marraskuussa kaksi.

Nokkavarpunen

Coccothraustes coccothraustes
Keväällä havaintoja kertyi mukavasti 14 paikalta. Kuo Hautausmaalla pariskunta nähtiin useaan kertaan toukokuun aikana sekä vielä 7.6. toinen linnuista. Samoin Rau Kerkonkoskella nähtiin pariskunta, joista naaraalla todettiin 5.6. automalaikku. Lisäksi Kuo Riistavedellä nähtiin 15.7. paikallisena vanha ja nuori lintu. Näiden lisäksi tehtiin vain yksi ilmoitus loppuvuoden aikana; 5.7. Vrk Lehtoniemi 1 n p.

Lapinsirkku *Calcarius lapponicus*

Rva Pirttipuro 200 p 6.5. oli ihan kunnan poppoo.

Pulmunen *Plectrophenax nivalis*

Ekat (25 p) tulivat jo 3.3. Vrk Kämäriin. Muutenkin maaliskuussa tehtiin runsaasti havaintoja ja huippuna 25.3. Rau Rastunsuo 1200 p. Syksyllä havaittiin kahdeksan kertaa mm. 24.10. Kuo Puutossalmi 8m. Viimeinen kuultiin vasta vuoden vaihteessa eli 1.1. Kuo Kallansillat 1 ä.

Peltosirkku *Emberiza hortulana*

Havaintoja tuli ainoastaan Kuo Lapinjärven alueelta. Laulajia kuultiin kolmella paikalla, joista yhdellä nähtiin myös poikasia.

Pohjansirkku *Emberiza rustica*

Kevätmuutolla nähtiin kolme yksittäistä lintua. Syksyltä ilmoitettiin kymmenkunta lintua, joista yli puolet Kuo Palonurmella. Pesintä varmistui Rva Tiilikassa ja Son Jyrkällä havaittiin varoitteleva pariskunta. Näiden lisäksi kesällä kuultiin vielä kolme laulajaa.



Lintulaudan elo ei aina ole sopuisaa; torailelevat viherpeippo ja pikkugarpunen. ANNE MOILANEN

Vuoden 2015 yölaulajaretkillä kertyi havainto-aineistoa kaikilta maakuntamme 19 kunnan alueelta. Katsausvuoden alussa tapahtui yksi kuntamuutos, kun Maaninka liitettiin Kuopioon.

Kymmenen katsauslajin havaintomäärät laskivat 37 % (759 > 481 yks.) edellisvuoden tasosta juuri koleaan, sateisen ja tuulisen loppukevään sekä alkukesän johdosta. Oikukas sää verotti kenties sekä saapuneiden lintujen määriä että havainnointiaktiivisuutta. Kuitenkin tällä vuosikymmenellä vuosina 2010 ja 2011 havaittiin tätäkin katsausvuotta vähemmän lintuja.

Voimakkaaimmin vähenivät runsaslukuisempien lajien havainnot: viitakerkkunen (-71 %), kaulushaikara (-21 %) ja ruisräkkä (-14 %). Mutta vastaavasti toisilla vähälukuisemmilla lajeilla koettiin myös havaintomäärien kasvua: luhtakana (+120 %), luhtahuitti (+69 %) ja luhtakerkkunen (+54 %).

Viitakerkkusen havaintomäärän romahdus johti siihen, että laji menetti lajien välisen piikkipaikan ruisräkkälle. Viimeksi näin tapahtui vuonna 2009. Runslukuisimpia lajeja olivat ruisräkkä (26 %), viitakerkkunen (21 %) ja kaulushaikara (17 %).

Vuodesta on tämän kaksijakoisuuden lisäksi syytä nostaa esiin muutamia asioita: *luhtakanan havaintohistorian toiseksi runsain esiintyminen ja ensimmäinen pesimähavainto, luhtahuitin ja pensassirkkalinnun uusi saapumisennätys sekä viitakerkkusen toiseksi myöhäisin havainto.*

Kaulushaikara *Botaurus stellaris*

Haikaraa havaittiin 80 yksilöä 15 kunnan alueella. 2000-luvulla löytyy vain kaksi parempaa esiintymisvuotta (vuodet 2005: 106 ja 2014: 101) ja määrä sivuaa vuoden 2007 tulosta.

Vuoden ensi tuntuma lajiin saatiin maaliskuulla, kun lajista tehtiin jälkihavainto: 17.3. Vrk Mula. Tämä on lajin *varhaisin jälkihavainto* maakunnastamme. Aikaisempi ennätys oli vuodelta 1995, jolloin lajin jäljet nähtiin 22.3.

Epäsuoran todisteen tähden jälkihavaintoa ei kuitenkaan lasketa lajille varsinaiseksi saapumisennätykseksi. Varhaisin havainto on siis edelleen vuodelta 1932, jolloin laji havaittiin 23.3.

Tällä vuosituhannella laji on saapu-

nut pääsääntöisesti maakuntaamme huhtikuussa ja niin tapahtui tänä katsausvuonna: 5.4. Vrk Ruokojärvi 1 Ä. Seuraavat kaksi havaintoa lajista tehtiinkin jo kahtena seuraavana päivänä: 6.4. Maa Mustavirta 1 p ja 7.4. Vrk Lehtoniemi 1 Ä. Huhtikuun aikana laji yleistyí varsin nopeasti ja lintuja oli tavattu jo 11 kunnan alueella 32 yksilön voimin.

Suurin kerääntymä tavattiin Kuopion Riistaveden lintujärviltä: vähintään kuusi eri yksilöä Keskimmäisen, Likolammen, Ylimmäisen ja Vianveden alueella. Lisäksi arvioin lähellä olevan Tuusniemen Koi-vulahden lisäävän alueen Botte-määrää kahdella kokonaismäärän ollessa siis kahdeksan. Maaningalla Käärmelahden ja Kinnulanlahden alueella oli vähintään neljä reviiä (Valkeinen 2, Lapinjärvi 1 ja Keskimmäinen 1).

Heinäkuun alun jälkeen laji tavattiin vielä neljän kunnan alueella ja lintuja tavattiin elokuussakin, sillä lajista tehtiin yksi syyshavainto elokuun alkupuolella: 10.8. Kiu Ryönäjoki 4 (3 kiertä 1 W). Laji on havaittu 2000-luvulla seitsemänä katsausvuonna syyskuussa ja kahtena katsausvuonna lokakuussa.

Luhtakana *Rallus aquaticus*

Sääolosuhteet eivät vaikuttaneet tämän rantakanan esiintymiseen, vaan se tavattiin täällä vakiintuneen esiintymisalueen pohjoisemmalla reunalla peräti 11 yksilön voimin neljässä kunnassa. Lajia on tavattu vain kerran tätä runsaammin, sillä vuonna 2008 lajista tehtiin havaintoja 13 eri yksilöstä.

Aivan kuin enteillen hyvää havaintovuotta, vuoden ensimmäinen tavattiin jo huhtikuussa: 21.4. Vrk Ruokojärvi 2 Ä. Havainto sivuaa vuoden 2009 saapumista ja ainoastaan vuonna 2007 laji on saapunut aiemmin (15.4.). Samalla tämä oli myös neljäs katsausvuosi, jolloin laji on saapunut huhtikuussa 2000-luvulla. Seuraavaa uutta yksilöä saatiinkin odottaa toukokuulle: 9.5. Kuo Maaninka Patalahti 1 Ä. Vain yksi uusi yksilö tavattiin enää toukokuussa: 26.5. Kuo Likolampi 1 Ä. Kesäkuussa lajia tavattiin vain yhdellä uudella paikalla.

Lajista saatiin yllättäen myös maakunnan ensimmäinen pesimähavainto, kun Raasion koillislietteelle ilmestyi ruovikon suojista emon opastamana maastopoikue: 9.7.–20.9. Sii Raasio väh. 5 p (1 ad + 4

juv). Näistä linnuista myös tehtiin ainoat elokuun havainnot lajista. Syyskuulle saatiin lajista myös toinen havainto, kun 15.9. Varkauden Ruokojärvellä laji äanteli syyssonaattia.

Luhtahuitti *Porzana porzana*

Katsausvuosi 2015 oli rantakanoilla keskimääräistä parempi vuosi ja huiteja tavattiin 26 yksilöä 9 kunnan alueella. Vain neljänä katsausvuonna lajia on havaittu enemmän (-84; 74 yks., -89; 27 yks., -93; 35 yks. ja -99; 30 yks.). Katsausvuoden tulos oli siis 2000-luvun paras.

Laji on saapunut vain kerran 2000-luvulla huhtikuussa (2008 28.4.) ja lajin edellinen saapumisennätys on niinkin kaukaa kuin vuodelta 1980: 27.4. Katsausvuonna laji paransi kuitenkin **saapumisennätystään** kahdella päivällä: 25.4. Kuo Maaninka Lapinjärvet 1 Ä. Seuraavia havaintoja saimme odottaa toukokuun puolelle: 8.5. Kuo Riistavesi Keskimmäinen 1 Ä ja 9.5. Kei Hetejärvi 1 Ä. Toukokuun loppuun mennessä oli havaittu jo 12 lintua.

Kesäkuussa havaittiin yhdeksän uutta yksilöä ja suurin kerääntymä: 8.6.–3.7. Kuo Maaninka Patalahti 5 Ä. Heinäkuussa tehtiin vielä viidestä uudesta linnusta havaintoja peräti neljässä kunnassa. Näistä viimeiset havaittiin Rautalammilla ja Lapinlahdella: 11.7. Rau Heintaival 1 Ä ja 14.7. Lap Juurikanjärvi 1 Ä ja Lap Ylä-Pitkä 1 Ä. Tämä oli kahdeksas katsausvuosi, jolloin vuoden viimeinen havainto on tehty heinäkuussa 2000-luvulla.

Ruisräkkä *Crex crex*

Katsausvuonna laji jatkoi havaintomäärissä alenevaa trendiä jo toisena vuonna peräkkäin: 125 räkkää 15 kunnan alueella. 2000-luvulta löytyy tästä huolimatta vain viisi parempaa havaintovuotta (-00, -02, -08, -13, -14).

Tällä vuosituhannella laji on saapunut toukokuussa jokaisena vuonna (14.–27.5. välisellä ajalla) ja katsausvuosi ei tehnyt tässäkin poikkeusta: 22.5. Sii Jälä 1 Ä ja Vrk Hasinmäki 2 Ä. Kolme päivää myöhemmin havaittiin kolme uutta yksilöä kahdessa eri paikassa: 25.5. Kuo Nilsia Lastulahti 1 Ä ja Sii Toivala 2 Ä. Sää vaikutti selvästi tämän lajin toukokuun esiintymiseen, sillä kuukauden aikana havaittiin vain 11 lintua.

Heinäkuussa tavattiin 15 uutta yksilöä ja elokuukin oli kelpo havaintokuukausi, sillä kuukauden aikana havaittiin 10 lintua yhdeksässä eri paikassa, joista uusiksi arvioin viisi yksilöä (Iis 2, Kiu 1, Kuo 2). AIV-rehupuinnit juhannuksen alla aiheuttavat lajilla pakotettua liikehdintää, joten arvioinnin virheen todennäköisyys kasvaa. Täten kesäkuun saldoksi saadaan 94 lintua. Elokuun viimeiset uudet yksilöt olivat 12.8. Kuo Maaninka Lapinranta +1 Ä ja 21.8. Kuo Vehmersalmi Vuorisalo 1 p. Vuoden viimeinen havainto tehtiin 18.6. lähtien Väliitiellä oleilleesta linnusta: 30.8. Kuo Maaninka Keskimmäinen 1 Ä.

Satakieli *Luscinia luscinia*

Tämä lauhkean lehtimetsävyöhykkeen pesimälajin havaintomäärät laskivat toista vuotta peräkkäin (kuten ruisräkkällä), mutta lintuja havaittiin tästä huolimatta keskimääräistä enemmän: 66 yksilöä 9 kunnan alueelta. Tätä parempia esiintymisvuosia 2000-luvulla ovat olleet vuodet -03, -13 ja -14. Erityistä vuodessa oli se, että suhteellisen harvassa kunnassa päästiin ihastelemaan tämän linnun taiturimaista laulua. Näin vähän havaintokuntia on ollut -01, jolloin laji havaittiin vain 8 kunnassa.

Tästä tyyppillisestä toukokuun saapujasta tehtiin ensi havainto perinteiseltä paikalta: 10.5. Vrk Lehtoniemi 1 Ä. Lajia pakkautui Lehtoniemen–Joutenlahden väliselle alueelle noin 1,5 km matkalle toukokuun aikana peräti yhdeksän laulajaa, mikä on erityisen suuri tihentyminen maakuntamme tilastoissa. Laji yleistyi alueella melko nopeasti, sillä 12.5. Vrk Lehtoniemi–Käärmenniemi 3 Ä. Muualla laji saapui hieman

verkkaisemmin: 14.5. Kuo Nilsia Simola 1 Ä ja 15.5. Kuo Haapaniemi 1 Ä. Satakieliä tavattiin 49 laulajan verran toukokuun loppuun mennessä ja useamman laulajan tihentyä havaittiin Varkauden lisäksi Rautalammilla: 22.5.–13.6. Rau Rastunsuo 4 Ä, lintujärvi.

Laji hiljenee lähes tyystin juhannuksen aikoihin ja siitä on tehty ainoastaan neljänä vuonna vuoden viimeinen havainto heinäkuussa 2000-luvulla (-01, -02, -04



ja 13) ja yhtenä vuonna elokuussa (-06). Katsausvuonna laji koettiin viritellä lauluun vielä heinäkuussa: 10.7. Tuu Laukka-aho 1 Ä. Elokuussa havaittiin vanha sulkiva lintu SSP-rengastusten yhteydessä: 15.8. Rau Rastunsuo lintujärvi 1 reng. Havainto on 2000-luvun myöhäisin, sillä aiempi oli vuodelta 2006: 8.8. Lajin myöhäisin havainto on tehty vuonna 1984, jolloin laji havaittiin 17.8.

Pensassirkkalintu *Locustella naevia*

Tämä sirsijä jatkoi loivaa nousevaa trendiä jo toisena vuonna peräkkäin, kun alueellamme tavattiin 26 yksilöä kahdeksan kunnan alueella. Tulos on hieman yli pitkän tarkastelujakson (1980 - 2014) mediaanin (24 yks, n=35).

Lajin saapuminen on tapahtunut 2000-luvulla 19.–29.5 välisenä aikana. Katsausvuonna laji pääsi yllättämään varhaisella saapumisellaan ja se paransi aiempaa saapumisennätystään peräti seitsemällä päivällä: 12.5. Kuo Nilsia Lastukoski 1 Ä. Aiempi ennätys oli vuosilta 1975 ja 2004, jolloin laji saapui 19.5. Seuraavat saapuivatkin totuttuun aikaan: 25.5. Jua Pisankoski Likolahti 1 Ä ja Kuo Maaninka Kinnulanlahti 1 Ä. Toukokuun loppuun mennessä oli laji havaittu jo viidessä kunnassa 12 laulajan voimin.

Kesäkuussa tavattiin 13 uutta laulajaa. Heinäkuussa laji oli vielä äänessä kolmessa eri paikassa, mutta ainoastaan yksi niistä oli uusi sirsijä: 12.7. Son Suolahti 1 Ä. Vuoden viimeinen havaittiin 16.7. Kuo Maaninka Patalahti 1 Ä. Laji on havaittu viimeisen kerran heinäkuussa 12 katsausvuotena 2000-luvulla katsausvuosi mukaan luettuna.

Viitasirkkalintu *Locustella fluviatilis*

”Viitasirkkeli” jatkoi kahden edellisen vuoden tapaan hyvää esiintymistään, vaikka hieman jäätiin kahdesta edellisestä ennätysvuodesta: 24 yksilöä kahdeksan kunnan alueella. Tulos on siis kolmanneksi paras esiintymishistoriassa.

Lajin ensimmäiset linnut on havaittu varsin suurella vaihtelulla 2000-luvulla (2000-2014, n=15): 17.5.–30.6. välisenä aikana. Toukokuussa laji on tavattu yhdeksänä katsausvuonna ja kuutena katsausvuonna kesäkuussa. Katsausvuonna 2015 laji saapui melko tyypilliseen mediaaniaikaan: 25.5. Vrk Joutenlahti 1 Ä. Seuraavat tavattiin jo muutaman päivän sisällä: 26.5. Suo Iisvesi 1 Ä ja 28.5. Ter Linnonsaari 1 Ä. Tästä hieman poikkeavasti laulaneesta Tervon linnusta tuli uusi laji kunnalle, sillä lajia ei ole tietääkseni aiemmin havaittu kunnassa. Tervo on siten 22. kunta, jossa laji on tavattu maakun-

nassamme. Toukokuun loppuun mennessä lajia oli havaittu kuuden yksilön verran, joista Varkauden kunnan alueella pelkästään neljä laulajaa!

Pääosa lajin havainnoista tehtiin kesäkuussa, jolloin kirjattiin 12 laulajaa. Heinäkuulla havaittiin seitsemän laulajaa viidessä kunnassa, joista kuusi laulajaa oli uusia eli saman verran kuin toukokuussa. Vuoden viimeinen oli 14.–20.7. Kuo Maaninka Käärmelahti 1 Ä. Tämä on melko myöhäinen havainto lajista, sillä lajin myöhäisin havainto on tehty 1.8. (vuosina 2005 ja 2012).

Viitakerttunen *Acrocephalus dumetorum*

Tämän kaakkoismuuttajan ja Intian niemimaalla talvehtivan kerttusen havaintomää-

rä laski 71 %:a edelliseen huippuvuoteen nähden: 100 yksilöä 16 kunnan alueella. Vertailun vuoksi mainittakoon, että pelkästään viime vuoden toukokuun saldoksi laskettiin jo 103 yksilöä. Katsausvuotta heikompaa tulosta saadaan hakea vuodelta 2009 (40). Lajin esiintymisen runsauteen alueellamme vaikuttaa melko selvästi muuttoajankohdan säätyyppi. Koleina loppukeväänä ja alkukesinä lajia havaitaan vaisummin kuin lämpimän säätyypin vastaavina ajanjaksoina.

Kolea säätyyppi näkyi myös ”Dumarin” saapumisessa maakuntaamme, sillä viimeksi vuonna 2008 on laji havaittu näin myöhään: 27.5. Lep Nikkilänmäki 1 Ä ja Vrk Hanhenkaula 1 Ä. Lajia havaittiin toukokuun loppuun mennessä kuitenkin 14

eri yksilöä. Kesäkuussa tavattiin 72 uutta yksilöä.

Heinäkuussa tavattiin vielä yhdeksän uutta yksilöä ja elokuussakin tehtiin vielä viidestä uudesta yksilöstä havainto. Lajin pesimiseen viittaavia havaintoja saatiin sekä heinä- että elokuussa: 23.7. Rau Rastunsuo lintujärvi 1 ad + 1 juv reng, 3.8. Sii Raasio Koillisliete 1 juv ja 24.–26.8. Jua Pisankoski Likolahti 4 p (emo varoitteli poikuetta pikkulepinkäisestä). Kaksi viimeistä olivat elokuun ainoat havainnot lajista. Juankosken havainto on lajin toiseksi myöhäisin havainto lajista. Myöhäisin on tavattu vuonna 2009 (28.8).

Luhtakerttunen *Acrocephalus palustris*

Tämä pensaikkoisia, kosteahkoja ja reheviä puoliavoimia maastoja elinympäristönään suosiva laji teki esiintymishistorian toiseksi parhaimman esiintymisensä, sillä lajia havaittiin 21 laulajaa kahdeksan kunnan alueella. Lajin esiintymisennätyskin on varsin uusi, sillä vuonna 2013 havaittiin 27 laulajaa.

Lajin saapuminen on vaihdellut

18.5.–14.6. välillä 2000-luvulla siten, että katsausvuotta lukuun ottamatta laji on havaittu ensi kerran toukokuussa seitsemän ja kesäkuussa kahdeksan kertaa. Ensimmäinen saapuja havaittiin tällä kertaa toukokuun puolella: 30.5. Kuo Kemilänrinne 1 Ä. Muutama uusi lintu tavattiinkin seuraavan viikon aikana: 1.6. Lep Renko Pirttimäki 1 Ä, 4.6. Vrk Päiviönsaari Tyyskä 1 Ä sekä 5.6. Kuo Nilsia Lastulahti 1 Ä.

Vuosi tuotti myös uuden kunnan lajin esiintymishistoriaan, sillä laji lauloi vaikiolinjalaskijalle Pielaveden Koivujärvellä 17.6. Kunnasta tuli siten lajin 21 esiintymiskunta ja Kiuruvesi oli edellinen lisäys vuonna 2012. Eniten laulajia tavattiin entisen Nilsian kunnan alueella (9 yks.), johon vaikuttaa muutaman havainnoijan erittäin aktiivinen komppaus.

Juhannuksen jälkeen (22.6 →) lajia havaittiin vielä 10 laulajan verran ja näistä seitsemän lintua tulkittiin uusiksi yksilöiksi. Laji hiljeni lähes täysin kesäkuun loppuun mennessä ja heinäkuussa lajista tehtiin enää yksi havainto: 22.7. Kuo Sammakkolampi 1 ä. Vain kahtena vuonna on

havaittu laji tätä myöhemmin 2000-luvulla (v. 2009 26.7. ja v. 2013 3.9.).

Ryतिकerttunen *Acrocephalus scirpaceus*

Tämä harvalukuisin kerttusemme havaittiin katsausvuonna kahdesti saman kunnan alueella: 13.6. Lep Paukarlahti Ollila 1 Ä ja 2.–6.7. Lep Kumpulahti Niittylampi 1 Ä. Jälkimmäisen havainnon esiintymispaikka oli lajille erikoinen siinä mielessä, ettei lammella ollut yhtään ruovikkokasvillisuutta. Yrityksestäni huolimatta en onnistunut lintua näkemään, sillä lintu kiinnosti juuri erikoisen esiintymispaikan tähden. Leppävirran kunnan alueelta on kirjattu lajista havaintoja seitsemän linnun verran kuutena katsausvuonna esiintymishistoriassa.

KIITOKSET

Lämmin kiitos kuuluu kaikille havaintojen ilmoittajille sekä Jarmo Yliluomalle, joka lähetti jälleen koosteen taulukkomuodossa tämän katsauksen lajeista.



Ryतिकerttunen.
HANNU KÄRKKÄINEN

Kirjallisuus

Kärkkäinen, H.

- 2014: Yölaulajat Pohjois-Savossa 2013 ja 2014. – Siivekäs 63/35.vsk:34-39
- 2013: Yölaulajat Pohjois-Savossa 2012. – Siivekäs 62/34.vsk:34-37
- 2012: Yölaulajat 2010 ja 2011. – Siivekäs 61 / 33.vsk: 36-40
- 2011: Yölaulajat Pohjois-Savossa 2009. – Siivekäs 60/32.vsk:34-36
- 2010: Yölaulajat Pohjois-Savossa 2008. – Siivekäs 59/31.vsk:42-44
- 2010: Yölaulajat 2007 –<http://lintuyhdistyskuikka.net/julkaisut/katsaukset/>
- 2007: Yölaulajat 2006. – Siivekäs 56 / 28.vsk: 28-29
- 2006: Yölaulajat Pohjois-Savossa 2004-2005. – Siivekäs 55 / 27.vsk: 13-17

Parkko, P. & Väänänen, V.-M. & Lammi, E.

- 2005: Kaulushaikaraseuranta onnistui yli odotusten – Suomessa tuhat reviiiriä. – Linnut vuosikirja 2005: 4-8.

Lahdesmäki, A.

- 2004: Yölaulajat Pohjois-Savossa 1999-2003. – Siivekäs 53 / 25.vsk: 16-21

Rissanen, E.

- 2001: Pohjois-Savon linnuston faunistinen katsaus 1998. – Siivekäs 22 : 4-15.

Ruokolainen, K. & Rissanen, E.

- 2000: Pohjois-Savon linnuston faunistinen katsaus 1997. – Siivekäs 21 (1): 20-31.

Ruokolainen, K.

- 1999: Pohjois-Savon linnuston faunistinen katsaus 1996. – Siivekäs 20 (1): 8-21.

Ruokolainen, K. & Kauppinen, J. (toim.)

- 1999: Kuopion ja Pohjois-Savon linnusto. – Kuopion luonnontieteellisen museon julkaisuja 5. 343 s., Lievestuore.

Ruokolainen, K. & Lindholm, A.

- 1998: Pohjois-Savon linnuston faunistinen katsaus 1995. –Siivekäs 19: 5-19.

Hornoya

Yö lintusaarella

Hanna Sarja

Karimetsot (*Phalacrocorax aristotelis*), etelänkiislat (*Uria aalge*) ja monet muut linnut pesivät melko sulassa sovussa samoilla kalliotasanteilla.
ANNA-RIINA MUSTONEN



Etelänkiislan (*Uria aalge*) poikasen matka kohti merta on alkanut.
ANNA-RIINA MUSTONEN

Vene lipuu irti laiturista. Heinäkuinen aurinko lämmittää, mutta Barentsinmereltä puhaltava tuuli pitää huolen, ettei matkaan tee mieli riisua takkiaan.

Olemme kaverini kanssa ainoat matkustajat Vardön satamasta Hornoyan saarelle. Maakravulle meren aallokko näyttää isolta ja mieleen hiipii epäilyksen pienien paahtin mahdollisuuksista selvittää 10 minuutin matkasta linnuistaan kuuluisalle Hornoyan saarelle.

Epäily osoittautuu kuitenkin turhaksi seurattessani, kuinka ilmeisen taitavasti veneen kippari ohjaa pientä venettä aallokossa.

Saarta lähestyessämme sanoin kuvamaton äänimaailma alkaa kantautua korviimme. Mitä lähemmäksi tulemme, sitä kovemmaksi ääni yltyy. Tätä on vaikea uskoa todeksi!

Lähestymme aallokossa keinuvaa laituria. Veneen hiljentäessä saan pärskeitä kasvoilleni. Merivesi maistuu paitsi suolaiselta myös linnun ulosteelta. Tämä ei liene ihme, sillä onhan saari noin 150 000 linnun koti.

Noustessamme veneestä laiturille tuntuu kuin astuisimme suoraan luontodokumenttiin. Ilmassa on tuhansia lintuja, kallionkolot ovat pesien ja lintujen täyttämiä.

Lunnit (*Fratercula arctica*) vahtivat maapesiään ja tuon tuosta mereltä tuleva lunni katoaa maan alle nokka täynnä pieniä kaloja. Vain David Attenborough puuttuu.

Seuraamme hetken saarelta lähtevien ihmisten nousua veneeseen. Saman tien kun kyytiläiset ovat penkeissään, vene lähtee takaisin mantereelle saapuakseen taas parin tunnin päästä uudestaan. Me emme kuitenkaan aio palata Vardöeseen samana päivänä kuten useimmat saarella vierailevat turistit.

Olemme varanneet majoituksen Hornoyalla sijaitsevasta majakanvartijan tuvasta. Heitämme rinkat selkään ja suuntaamme kulkumme polkua pitkin kohti majakkaa. Valittuamme itsellemme mieluisan huoneen, eli sen, josta on mielestämme parhaat maisemat, palaamme lintujen luokse kevyemmin kantamuksin.

Meillä on hyvin aikaa ihailla tuhansien karimetsojen (*Phalacrocorax aristotelis*), etelänkiislojen (*Uria aalge*), ruokkien (*Alca torda*), lunnien ja pikkukajavien (*Rissa tridactyla*) edesottamuksia. Tuntuu uskomattomalta päästä jopa metrin päähän linnuista. Itsessäni erityisesti lunni herät-

tää suurta riemua. Sen pingviinimäinen olemus, upea värikäs nokka sekä hassun tasapainottoman näköinen lento tekevät siitä silmissäni erityisen.

Ilmassa kiirivä huuto muistuttaa mieleeni pikkukajavan hyvin osuvan englanninkielisen nimen. ”Kitty wake” huudot kantautuvat korviini voimakkaina ja selkeinä tuhansien ilmassa kaartelevien ja kallioilla istuvien lintujen toistaessa huutoa.

Jostain kuuluu voimakasta murinan tapaista ääntä. Olen paikallistavini oudon äänen karimetsoyhdyskuntaan, mutta sen ympärillä on myös paljon etelänkiisloja. En ole ensinkään varma, kummat tuota outoa murinaa päästävät. Myöhempi tarkastus lintukirjasta kuitenkin paljastaa äänen tyypilliseksi etelänkiisloille.

Kävelemme merkittyä polkua lintuyhdyskunnan lomassa edestakaisin. Polulla on jyrkimmässä kohdissa rappuset ja lähes koko polku on päällystetty jonkinlaisella säkkikankaalla. Olen kuullut saarella aiemmin vierailijoilta, kuinka ennen näitä rakenteita ulosteiden liukkaiksi tekemillä poluilla kumisaappaat olivat ainoa oikea valinta.

Rappuset ja selkeä polku takaavat myös sen, ettei kenenkään tee mieli lähteä seikkailemaan polkujen ulkopuolelle.

Polullakin linnut ovat silti uskomattoman lähellä ja jopa pokkarilla saa otetuksi kuvia, joita kehtaa näyttää ystäville ja sukulaisille. Suosittelen silti pitkällä objektivilla varustetun järjestelmäkameran mukaan ottamista.

Majakka, jonka vartijantupa toimii nykyisin majoitustilana.
ANNA-RIINA MUSTONEN

Matka merelle

Päivän kääntyessä kohti iltaa mielenkiintoni kohdistuu kimmakkaan ääneen. Katselen ympärilleni odottaen jonkin linnun aikovan hyökätä päälleni. Ääni toistuu terävänä hyvin lähelläni. Vilkuilen vielä tovin ympärilleni, kunnes ymmärrän kääntää katseeni maahan. Etelänkiislan poikanen on vain parin metrin päässä minusta ja sen suuntana näyttäisi olevan meri!

Seuraamme poikasen menoa jonkin aikaa, kunnes se häviää katseiltamme aluskasvillisuuteen. Pian huomaamme, ettei se ole ainoa poikanen suuntaamassa merelle. Katseemme kiinnittyy ruokin poikaseen, joka on jo rantakallioilla. Hetken epäroinnin jälkeen se hyppää mereen, mutta kauaa se ei ehdi vedestä nauttia, kun merilokki nappaa sen suuhunsa.

Onneksemme näemme toisenlaisiakin kohtaloita. Etelänkiislan poikanen lähestyy rantakallioita sen emojen lennellässä mukana. Poikanen selviää vahingoittumattomana mitä hurjimman näköisistä, useiden metrien pudotuksista edetessään korkeilta kallioilta alas kohti merta. Edes karimetsojen nokkiminen ei hidasta sen varmaa etenemistä.

Suuren hetken koittaessa poikanen alkaa kuitenkin epäröidä.

Poikasen emot laskeutuvat veteen ja äänteleillä rohkaisevat sitä hyppäämään. Yksi loikka ja poikanen on meressä. Emot uivat välittömästi elämänsä tähän asti suurimman loikkansa tehneen poikasensa ympärille ja ne lähtevät yhdessä uimaan kauemmas merelle. Seuraavan kerran poikanen palaa mereltä maalle pesimään, sukukypsä se on kuitenkin aikaisintaan kolmevuotiaana.

**Yöpyminen
majakanvartijan tuvassa:**
hinta n.40e/yö/hlö (2015 kesä)

Tiedustelut ja varaukset:
vardhavn@online.no

Lisätietoa: www.vardhavn.no



Raasion rengastusvuosi 2015

Markku Ukkonen

Raasion altaalla rengastettiin vanhalla tyylillä eli pelkästään lintujen syysmuuttokaudella. Nyt pyyntiä oli ajanjaksolla 14.7.-9.10. Pyyntipäiviä oli yhteensä 37 (heinäkuu 17, elokuu 11, syyskuu 6, lokakuu 3), joista katiskapyyntiä tehtiin kaikkiaan 35 päivänä ja verkkopyyntiä 16 päivänä. Pyydykset olivat pyynnissä yleensä läpi vuorokauden (verkot öisin suljettuna), kun rengastaja(t) oleskeli(vat) paikalla täysia vuorokausia. Yleensä pyynnissä oli 14-15 katiskaa ja verkkometrimäärä vaihteli pyyntipäivien välillä jonkin verran (enimmillään 45 verkkometriä). Pyyntiaktiivisuus oli suurin piirtein samanlainen myös edellisenä vuonna.

Altaan vedenpinta pysytteli läpi pyyntikauden varsin muuttumattomana ja tasolla, jolla katiskalietteellä kahlaajien ruokailuympäristönä suosimaa avointa liepintaa oli hyvin niukasti näkyvillä. Tämä heijastui armotta kahlaajien rengastusmääriin pienentävästi. Kahlaajia laskeutui altaalle ruokailemaan ajoittain suuriakin määriä, mutta levähtäjät oleskelivat katiskoiden ulottumattomissa vastakkaisen rannan laajalla ja avoimella koillislietteellä, jonne ei pystytty pyyntiä virittämään. Pyyntilietteenä toimineen länsilietteen rantavyöhyke niitettiin noin 200 metrin matkalta.

Kohtuullisen aktiivinen pyyntipanos palkittiin varsin huonosti. Renkasiin saatiin yhteensä 1017 lintua. Vastaava luku oli v. 2013 1265 r ja v. 2014 1347 r. Ylivuorokautisia kontrolleja kertyi vain 55 linnusta, joten käsittelyjen summa oli 1072 lintua. Raasiassa kautta aikojen rengastettujen lintujen määrässä ylitettiin raporttikauden aikana 30000 linnun raja. Raja rikkoutui 13.9. klo 9-10:n jaksolla allekirjoittaneen rengastamalla linnulla (lajina punarinta, rautiainen, pajusirkku tai tilitalti). Nyt Raasiassa on rengastettu

yhteensä 30128 lintua.

Linturyhmittäin v. 2015 rengastukset jakaantuivat seuraavasti: kahlaajat 267 r, vesilinnut 22 r, petolinnut 1 r ja varpuslinnut 727 r (ks. taulukko 1). Kahlaajia on rengastettu Raasion rengastushistorian aikana nyt kaikkiaan 17076 yksilöä. Vuoden 2015 kolme eniten rengastettua lajia olivat pajulintu, liro ja västäräkki. Ainoana uutena rengastuslajina Raasion rengastuslistalle saatiin taigauunilintu, joka oli harhautunut verkkoon ja rengastettavaksi 13.9.

Kahlaajien rengastuksissa on huomioitavaa sirrien täydellinen puuttuminen. Mm. suo- ja kuovisirrejä pörräsi altaalla useina päivinä aivan kohtalaisia määriä, mutta kaikki pysyttelivät visusti koillislietteellä kaukana katiskoista. Samaa sääntöä noudattivat muutkin avoimempaa ruokailuympäristöä suosivat kahlaajalajit. Niinpä katiskalietteen kasvittuneelle tantereelle ja katiskoiden äärelle uskaltautui tepastelemaan lähinnä vikloja. Liron ja valkoviklon rengastusmääriä voi pitää ihan kohtuullisina. Liron rengastushistoriassa aletaan kohdata kolkutella 5000 rengastuksen rajaa. Pitkästä aikaa saatiin rengastus vesipääskystä (1.8.) ja kaikki kauden seitsemän jänkäkurppaa noukittiin yhdeltä myöhäisillan katiskakierrokselta 5.10. Varpuslinnuissa ruokokerttusen alho tuntuu jatkuvan Raasiassakin ja pajusirkkujakin jäi verkkoihin tavanomaista vähemmän. Uudessa uhanalaisuusarvioinnissahan pajusirkku on luokiteltu valtakunnallisesti uhanalaiseksi lajiksi. Tavi on ollut Raasiassa rengastetuina vesilintu vuodesta toiseen ja tämä toistui vuonna 2015.

Rengastajina toimivat kaudella 2015 Jyrki Pynnönen, Klaus Salo, Anu Tillanen ja Markku Ukkonen. Lisäksi rengastusavustajina ahkeroinivat Marjatta Seppänen ja Niklas Åberg.

Taulukko 1. Raasion rengastukset v. 2015 ja kahlaajarengastukset v. 1987-2015.

LAJI	V. 2015	V. 1987-2015
pikkutylli	1	851
tylli	2	556
kapustarinta	-	17
tundrakurmitsa	-	11
töyhtöhyppä	-	58
isosirri	-	5
pulmussirri	-	6
pikkusirri	-	2681
lapinsirri	-	1141
palsasirri	-	1
kuovisirri	-	317
suosirri	-	2440
jänkäsirriäinen	-	72
suokukko	14	1427
jänkäkurppa	7	78
taivaanvuohi	16	333
heinäkurppa	-	1
lehtokurppa	-	5
kuovi	-	5
pikkukuovi	-	1
mustaviklo	4	86
punajalkaviklo	1	74
lampiviklo	-	1
valkoviklo	20	585
metsäviklo	6	164
liro	170	4878
rantakurvi	-	5
rantasipi	25	1233
karikukko	-	2
vesipääsky	1	42
tavi	17	
sinisorsa	5	
varpushaukka	1	
metsäkivinen	1	
niitykivinen	1	
keltavästäräkki	13	
västäräkki	73	
rautiainen	7	
punarinta	28	
sinirinta	3	
leppälintu	5	
laulurastas	7	
punakylkirastas	1	
ruokokerttunen	19	
lehtokerttu	5	
hernekerttu	19	
taigauunilintu	1	
tiltalti	28	
pajulintu	20	
harmaasieppo	3	
kirjosieppo	2	
pyrstötiainen	9	
sinitäinen	40	
tallitainen	39	
puukiipijä	3	
peippo	6	
vihervarpunen	5	
keltasirkku	1	
pajusirkku	38	
yhteensä	1017	17076

TAESto 2015

Eelis Rissanen

Taesto käytiin 9.5.2015 yhteensä 13 tornin/rajatun alueen voimalla. Meidän omassa taistossammehan on riittänyt myös rajattu alue, jolta havainnot tehdään. Havainnointiaika oli klo 5-13 välillä. Valtakunnalliseen taistoon joukkueista osallistui neljä tornia. Kisa käytiin hiukan koleassa ja tuulisessa säässä. Pilvisuus vaihteli, mutta aurinkokin näyttyi. Päivän mittaan esiintyi paikoitellen myös sadekuuroja. Vierailijoita oli luultavasti säästä johtuen niukahkosti.

Kisa oli todella tiukka. Voiton ratkaisi käytännössä Nilsian Palonurmen joukkueen selkeä taktinen kömmähdytys lounastauon sijoittamisen suhteen. Tasatilanteet ratkaistiin viimeisen lajin kellonajan perusteella. Tänä vuonna kisaan taas ja taktiikat on nyt syytä hioa kohdalleen!

Ohessa ovat tulokset, joissa on muiden tietojen lisäksi myös joukkueiden ilmoittamia parhaita lajeja. Päivän parhaaksi lajiksi nousee ehdottomasti Riistaveden Kesimmäisellä havaittu sitruunavästäräkki.



TALVIPINNA- RALLI 2015

Eelis Rissanen

Talvipinnaralli käytiin marraskuun 28. päivä. Järvet olivat pääosin sulat ja maa lumeton, mikä periaatteessa olisi voinut lisätä lajien määrää. Todellisuus oli kuitenkin ihan muuta. Marjalinnut olivat kokonaan kateissa, koska pihlajanmarjoja ei ollut ollenkaan. Tuulisen ja osittain sateisen sään takia peruslajitkin tuntuivat olevan vähissä. Tämä näkyi myös kokonaislajimäärässä, joka jäi 54 lajiin. Perussarjan voittajajoukkueen lajimäärä on yksi kishistorian pienimpiä.

Tällä kertaa kisattiin perinteisesti kahdessa sarjassa. Uusina kisalajeina havaittiin metsä- ja valkuposkikhanhi. Muita parempia lajeja olivat: pilkkasiipi, uivelo, merikotka, kalalokki, merilokki, valkoselkätikka, mustapääkerttu ja järripeippo. Joukkueiden järjestys jaettiin ässälajien perusteella (laji, jonka vain yksi joukkue on nähnyt). Ässälajeina havaittiin metso, merilokki, valkoselkätikka, urpiainen, järripeippo ja Loxia sp.

1. Maaninka, Patalahti, itätorni: **Great Tit Watchers** (GTW): 80 lajia. Timo Filipoff, Petri Sallinen ja Eelis Rissanen (luhtakana, sinirinta)
2. Kuopio, Nilsia, Palonurmi: 79 lajia. Pertti Hartikainen ja Juha Väätäinen (tundrahani, valkuposkikhanhi, suopöllö ja sinirinta)
3. Siilinjärvi, Raasio: **Raasion penkkapenat**: 77 lajia. Juhani Rissanen ja Markku Ukkonen (valkuposkikhanhi, lampiviklo)
4. Varkaus, Ruokojärvi: **Varkauden luonnonystävät**: 76 lajia. (Timo Immonen, Heikki Pentikäinen, Eino Repo, Hannu Räsänen ja Liisa Tolvanen (luhtakana, jänkäkurppa)
5. Lapinlahti, Linnansalmi: **Varmasti Carmea**: 72 lajia. Juha Koponen, Asta ja Lassi Lähdesmäki sekä Jarmo Ukkonen (merikotka ja valkuposkikhanhi)
6. Suonenjoki, Jauholampi: **Kuoripojat & tyttö**: 69 lajia. Helena Hirvonen, Olli Korhonen, Hannu Kärkkäinen, Pekka Savolainen, Ari Tossavainen ja Jouni Vehviläinen (mustapyrstökuri, merikotka, valkuposkikhanhi, tervapääsky)
7. Iisalmi, Iso-Lapin lintutorni: **Kuurosokeat I**: 69 lajia. Kyösti Hujanen, Jouko Pulka ja Jarmo Yliluoma (kuikka, suokukko)
8. Rautalampi, Tyyrinvirta: 68 lajia. Jussi Aalto, Risto Kannisto, Hannu Siikavirta, Teuvo Vepsäläinen ja Esko Vesanen
9. Kuopio, Riistavesi, Kesimmäisen lintutorni: 67 lajia. Jaakko Kettunen, Ilkka Markkanen, Matti Pirskanen ja Jyrki Uotila (sitruunavästäräkki, kiljukotkalaji, lyhytnokkahanhi)
10. Iisalmi, Keskimäinen: **Kuurosokeat II**: 64 lajia. Kalevi Asikainen, Kari Bovellan, Kai Jäderholm ja Aaro Väänänen (pyrstötiainen, sinirinta)
11. Kaavi Luikonniemi, Kuminlahti, kesämökin laituri: 54 lajia. Eini ja Pertti Räsänen (käki, valkuposkikhanhi)
12. Vesanto, Koivulahti: **Vesannon vesparit**: 48 lajia. Kari Saukkonen, Salomon Väänänen ja Niklas Åberg (mustaviklo, härkälintu)
13. Tervo Kopola, pihamaa: **Mäkien tallarit**: 34 lajia. Virpi ja Tuula Vanamo (hanhilaji, sääksi, käki)

Ekosarja	Lajimäärä
1. Hannu Kärkkäinen	26
2. Jussi Aalto	23
3. Lauantairekeilijä: Markku Ukkonen	21
4. Mäkien tallarit: Tuula ja Virpi Vanamo	13

Perussarja	Lajimäärä
1. Papat ja poika: Timo Immonen, Allan Nyssönen ja Eino Repo	33
2. Martin kaverit: Pertti Hartikainen, Mikael Rytönen ja Juha Väätäinen	32
3. Jokisiat ja tyttö: Helena Hirvonen, Pekka Savolainen ja Ari Tossavainen	32
4. Pyhäselän Ponnistus: Harri Hölttä, Matti Koivula ja Niklas Åberg	31
5. Eräjormat: Timo Filipoff, Lassi Lähdesmäki, Mikko Pärssinen ja Petri Sallinen	30
6. Lauluik: Harri Miettinen, Sari Miettinen ja Yrjö Olkkonen	29
7. Warkaus Duskies: Heikki Pentikäinen, Pekka Ruotsalainen ja Hannu Räsänen	28
8. Leppälähden lurittajat: Marja Maijala ja Jarmo Ukkonen	27
9. Röntäsiipit: Kimmo ja Seija Laitinen	16



Pohjois-Savon ensimmäinen sitruunavästäräkin pesä. Pesä on stailattu kansallislintumme höyhenillä. Kuopio, Riistavesi 7.7.2015.
PERTTI RENVALL

Sitruunavästäräkki
ILKKA MARKKANEN

Sitruunavästäräkki – Pohjois-Savon pesimälinnuston uusin tulokas

Pertti Renvall KUOPION LUONNONTIETEELLINEN MUSEO

Linnusto muuttuu

Tuore uhanalaistarkastelu (Tiainen ym. 2016) kertoo mm. vesilintujen, kahlaajien ja joidenkin runsaidenkin metsälajien pesimäkannan jyrkästä alamäestä. Ilmasto lämpenee, alkuperäinen suoluonto on uhattuna, lintujärvet rehevöityvät ja kasvavat umpeen, luonnontilaisen kaltaisetkin metsät vähenevät. Muuttomatkojen ja talvehtimisalueiden vaarat tuntuvat moninkertaistuneen tietämättömyyden, välinpitämättömyyden, laittoman pyynnin, metsästyksen, myrkyllisten kemikaalien käytön sekä maankäytön muiden epäedullisten muutosten vuoksi. Uusimmassa uhanalaisarvioinnissa peräti 87 lajia (36 % arvioituista 245 pesimälajistamme!) on arvioitu nyt valtakunnallisesti uhanalaiseksi. Muutamalla lajilla menee viime vuosikymmeniin verrattuna hieman paremmin, mutta liian monella suomalaisellakin pesimälajilla suunta on uhkaavasti alaspäin.

Myös kokonaan uusia pesimälajeja kuitenkin paljastuu, kun muutama laji kykenee laajentamaan elinalueitaan. Tuoreimpia tulokkaita Suomen ja nyt siis myös Pohjois-Savon pesimälinnustossa ovat laajalla alueella mm. Etelä- ja Keski-Euroopassa pesivä virtavästäräkki (*Mota-*

cilla cinerea) sekä sitruunavästäräkki (*M. citreola*), joka on leviämässä meille idästä ja kaakosta. Virtavästäräkin ja sitruunavästäräkin pesimäkannat näyttäisivät olevan kasvussa, kun taas keltavästäräkillä suunta on ollut viimeiset vuosikymmenet alaspäin (Valkama ym. 2011).

Ensimmäinen virtavästäräkin pesintä Pohjois-Savossa varmistettiin vuonna 2012 Maaningalla (Renvall 2012). Pohjois-Savon pesimälinnustoon lisättiin kesällä 2015 neljäskin västäräkilaji, kun sitruunavästäräkki löysi kodin Kuopion Riistavedeltä.

Sitruunavästäräkistä vähäsen

Suomen ensimmäinen sitruunavästäräkki löydettiin vuonna 1962. Vuodesta 1983 lähtien on dokumentoitu useita risteymäpesintöjä keltavästäräkin kanssa. Ensimmäinen lajipuhdas pesintä todettiin Porissa vuonna 1991 (Rariteetikomitean hyväksymät harvinaisuushavainnot Suomesta). Laji on Suomessa edelleen harvinaisuus, nykykannaksi on arvioitu 5–30 pesivää paria (Valkama ym. 2011). Pesintöjä on todettu varsinkin rannikon edustavimmilla ja eniten retkeilyillä lintukosteikoilla, mm. Helsingin, Porin ja Oulun seuduilla, ja ainakin Helsingin Vanhankaupunginlahdella

laji on ollut jo vuosia jokavuotinen pesijä. Sisämaasta on toistaiseksi vain muutama pesälöytö. Sitruunavästäräkin suosimaa pesimäympäristöä ovat mm. kosteat niityt. Suomessa pesimäaikaisia havaintoja on tehty lähinnä rantaniityiltä ja luhdilta. Laji on pesimäkannan pienuuden vuoksi Suomessa erittäin uhanalainen.

Sitruunavästäräkin lyhyt historia Pohjois-Savossa

Sitruunavästäräkistä on vain seitsemän havaintoa (näistä sukupuolelleen on määritetty 4 koirasta ja 1 naaras) Pohjois-Savosta ennen vuotta 2015. Maakunnan ensimmäinen sitruunavästäräkki löytyi Siilinjärveltä 3.6.1988 (Ukkonen 1991). Vuonna 2006 Markku Ukkonen dokumentoi Siilinjärvellä risteymäpesinnän keltavästäräkin kanssa. Tuolloin koirassitruunavästäräkki pariuu naaraskestävästäräkin kanssa. Koiras havaittiin ensimmäisen kerran 27.5., naaras rakensi tuolloin pesää, 8.6. munaluku oli täysi (6). Pesässä varttui kuusi keltavästäräkkityypistä poikasta, joita koirassitruunavästäräkki ruokki ainakin 26.6. asti (Markku Ukkonen / Tiira; Renvall 2007).

Muut maakunnassa kevätmuutto- tai

pesimäaikaan havaitut sitruunavästäräkit vaikuttavat olleen läpikulkumatalla, sillä löytöpäivän jälkeen yhdestäkään ei tehty lisähavaintoja. Syksyisistä nuorista linnuista on kaksi aiempaa havaintoa, molemmat elokuisia. Vuonna 2015 Kuopion Riistavedellä varmistettu lajipuhdas pesintä on siis Pohjois-Savon ensimmäinen laatuaan.

Pesinnän vaiheita Riistavedellä 2015

Tornien taisto 9.5.2015, Jaakko Kettunen, Ilkka Markkanen, Matti Pirskanen ja Jyrki Uotila löysivät Riistaveden Keskimmäiseltä koirassitruunavästäräkin. Kun koiras viihtyi useampia päiviä varsin pienellä alueella, pesintään hyvin soveltuvassa ympäristössä, rehevän lintujärven luhtarannan tuntumassa (kuva 1), päätin yrittää seurata tapahtumien kulkua hieman tarkemmin. Itselleni aamuisia seurantakäyntejä sopivasti reviiirin kupeessa sijainneessa lintutornissa kertyikin muun retkeilyn ohessa lopulta 18 kpl jaksolla 9.5.–4.9. Seuraavassa koostetaan näiden retkien annista.

Ainakin aluksi koiras liikkui välillä västäräkkinaaraan kanssa (tai päinvastoin). Ilmeisesti noin viikon päästä reviiirille löysi tiensä myös oman lajin naaras. Määritin naarasitruunavästäräkin ensimmäisen kerran 17.5. Parittelua en havainnut, mutta pariskunta aloitteli pesänrakennuspuuhia 20.5., ja vaikutti siltä, että pesää rakennettiin ensin rantaluhdan puolelle osmankämmikköön. Vielä 29.5. näin pesäaineksia keränneen naaraan, mutta pesän sijainti jäi edelleen epäselväksi.

Kesäkuun alussa (haudonta-aikana) reviiirillä oli lupaavan hiljaista. Naaraan havaitsin kesäkuussa ensimmäisen kerran vasta juhannuspäivänä 20.6., jolloin emot jo ruokkivat ahkerasti pesäpoikasia samalla lopulta paljastaen pesän sijainnin itselleni yllätyksenä sittenkin kauempana rannasta. Emojen ruokintaliikenteen ja varoittelemisen perusteella ensimmäiset poikaset kuoriutuivat viimeistään 20.6., ja poikaset lähtivät pesästä joko 5. tai 6.7. (pesä tyhjä

7.7.; kuva 2). En käynyt pesällä ennen kuin poikaset olivat jo maastossa. Tarkka muna- ja poikasluku ei siis selvinnyt, mutta 15.7. näin reviiirillä kaksi lentokykyistä maastopoikasta. Kesäkuu 2015 oli Pohjois-Savossa keskimääräistä selvästi viileämpi ja paikoin jopa tuplasti sateisempi, joten on hyvin mahdollista, että lentokykyiseksi ei kovin moni poikasista selvinnyt.

Mainittakoon, että samalla hehtaarilla sitruunavästäräkin kanssa pesi myös västäräkki. Keltavästäräkkejä en kevätmuuton jälkeen reviiirillä tai ylipäänsä Keskimmäisen luhtarannoilla havainnut. Toukokuun jälkeen ensimmäinen ja ehkä jo syysmuutolla ollut keltavästi (koiras) ilmestyi tornille 16.7.

Sitruunavästäräkkiperheen liikkeitä

Koiras havaittiin reviiirillä, lähirannalla ja lähipellolla noin kahden kuukauden ajan, 9.5.–6.7. Haudonta-aikaa lukuun ottamatta se oli melko helppo myös havaita. Pesäpoikasaikaan se ruokki ahkerasti poikasia, varoittelemalla ja näkyvästi ja otti mm. pitkospuilla kulkijan kiihkeästi varoittelemastaan jo 150–200 m:n etäisyydellä pesästä. Koiras lienee poistunut reviiiriltä ja mahdollisesti aloittanut myös muuttomatkan heinäkuun alkupuolella, heti poikasten lähdettyä pesästä.

Naaras oleskeli reviiirillä havaintojeni mukaan 17.5.–24.8. Tosin 19. ja 24.8. havaitsemani naaraspukuisen (+1kv) yksilön sukupuolta en määrittänyt, todennäköisesti kyseessä kuitenkin oli reviiirin naaras. Pesänrakennusvaiheessa naaras oli varovainen ja piilotteleva. Pesäpoikasaikaan, jolloin se äänteli usein ja ruokki ahkerasti poikasia (koirasta hieman ahkerammin), se oli helpohko myös havaita. Elokuussa naaraan havaitseminen oli jo kovan työn takana. Se piilotteli ja näyttäytyi vain rantaluhdalla, äänteli harvoin ja löytyi aina vasta pitkän väijymisen jälkeen.

Ainakin yksi itsenäistynyt maastopoikainen ruokaili ja oleskeli reviiirillä (50–100

m etäisyydellä pesästä) 11.8. asti eli viihtyi pesähehtaarilla vielä 5 viikkoa pesästä lähdön jälkeen. Se ruokaili aluksi yksin, mutta liittyi elokuussa pari viikkoa paikalla viihtyneen ja muuttomatalle valmistautuneen västäräkkiperheen seuraan. Elokuun loppupuoliskolla en Riistaveden omaa poikaa reviiirillä yrityksistä huolimatta enää havainnut. Syyskuussa (1. ja 4.9.) Keskimmäisen sitruunavästäräkkiperheen jäseniä tai muitakaan västäräkkejä ei reviiirillä enää näkynyt.

Millainen lienee sitten sitruunavästäräkin tulevaisuus Pohjois-Savossa? Tuleeko siitä harmaasorsan, mustatiiran tai lampiviklon kaltainen epäsäännöllinen ja harvinaisen pesijä vai onko sillä potentiaalia esim. kaulushaikaran, naurulokin, sinitiaisen tai punavarpusen kaltaiseen nopeampaan ja vakaampaan valloitukseen? Riistavedellä mahdollisesti suuntaavan sitruunavästäräkin kannattaa ainakin varautua upouuden pesän rakentamiseen, sillä Pohjois-Savon ensimmäinen sitruunavästäräkin pesä löytyy nykyisin Kuopion luonnontieteellisen museon kokoelmista.

Kirjallisuus

Rariteetikomitean hyväksymät harvinaisuushavainnot Suomesta. <http://www.birdlife.fi/havainnot/rk/rk-kokodata.shtml>

Renvall, P. 2007: Lintuharvinaisuudet. – Siivekäs 28: 25–28.

Renvall, P. 2012: Virtavästäräkin pesi Maaningalla. – Kuopion luonnontieteellisen museon blogi (julkaistu 10.7.2012). Kuopion luonnontieteellisen museon. <http://kulumus.blogspot.fi/search/label/virtavastaraki>

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.

Ukkonen, M. 1991: Sitruunavästäräkin esikertaa Pohjois-Savossa. – Siivekäs 12: 32–34.

Valkama, J. Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. 2011: Suomen III Lintuatlas. – Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. <http://atlas3.lintuatlas.fi>



Sitruunavästäräkin reviiirillä. Kuopio, Riistavesi 16.7.2015.
PERTTI RENVALL

HUIPPUVUOSI NOSTI LAJIMÄÄRÄN 317:EEEN

Lintuyhdistys Kuikan alueella on nähty vuoden 2015 loppuun mennessä 317 lintulajia. Vuonna 2015 nähtiin peräti kolme lajia. Tämä on poikkeuksellista, sillä viimeisimpinä vuosina on yleensä havaittu korkeintaan yksi laji. Vuonna 2014 nähtiin vain yksi laji, joka oli ruostepääsky 9.5. Varkauden Ruokojärvellä Tornien taiston yhteydessä. Ruostepääsky on havaittu Suomessa 54 kertaa ja käytännössä kaikki havainnot ovat keväältä toukokuussa. Varkauden havainnon ajankohta oli siten lajille hyvin tyypillinen.

Vuonna 2015 nähtiin keväällä pilkkaniska ja alkukesällä arotasku sekä syksyllä ruskounilintu. Kaikki lajit ovat Suomenkin näkökulmasta tarkasteltuna harvinaisuuksia, joita pääsääntöisesti nähdään lähes vuosittain. Yhdistyksemme alueella havaittujen lajien lista alkaa olemaan jo niin kattava, että on aika hankala ennustaa mikä laji voisi olla seuraavana odotettavissa. 320 merkkipaalu on lähestymässä, mutta sitä tuskin tullaan vielä tänä vuonna rikkomaan.

Ruskounilintu piileksi Varkaudessa

Asta Lähdesmäki

Heikki Pentikäinen löysi 23.10. Varkauden Päiviönsaaresta kaupungintalon puistosta piilottelevan uunilinnun, jonka laji jäi tuolloin määrittämättä. Seuraavana aamuna lintu pyydystettiin rengastusverkkoon ja lajiksi varmistui ruskounilintu. **Timo Immonen** rengasti sen, mistä tilanteesta kuva on otettu. Ruskounilintu oli paikalla vielä ainakin 26.10.

Vaikka tämä lintu oli 95. Suomessa havaittu yksilö, niin Pohjois-Savolle se oli uusi laji. Ruskounilinnun normaalia esiintymisaluetta ovat Siperia, Mongolia ja Kiina. Suomessa niitä on tavattu syksyisin lähes vuosittain.

Ruskounilintu HARRI MIETTINEN



Arotasku lisalmessa

Eelis Rissanen

Arotasku löytyi 10.6.2015 Iisalmen Sourunsalosta pellolta. Linnun löysi Iisalmelainen aktiivi harrastaja ja innokas retkeilijä Tarmo Huttunen. Lintu määrittyi aluksi taskulajiksi, mutta Tarmon ottamien valokuvien perusteella lajimääritys selkeni arotaskuksi. Lintu havaittiin paikalla vain yhtenä päivänä. Kyseessä on Pohjois-Savon 316 laji. Se on valtakunnallinen harvinaisuus, joka on nyt Suomessa havaittu yhteensä 23 kertaa. Näistä havainnoista on keväältä 6, alkukesältä 4 ja loput syksyiltä. Tavallisimmin se on havaittu syksyllä myöhään, joten Iisalmen lintu havaittiin hiukan epätyypillisempään aikaan. Tämä on hyvä esimerkki tilanteesta, että tunnistamattomasta lajista aina kannattaa ottaa valokuva. Näin määritys on mahdollista tehdä vaikka jälkikäteen.

Arotasku TARMO HUTTUNEN

Pilkaniska ensi kertaa Pohjois-Savossa Hannu Kärkkäinen

Oli vuoden 2015 toukokuun sunnuntai, 17. päivä, jolloin Norja juhli kansallispäiväänsä. Mutta niin juhlin minäkin, nimittäin syntymäpäivääni. 49 vuotta on mittarissa ja heräilen sadekuurojen sävyttämään pilviseen aamuun kello 7 maissa.

Aamuteetä juodessani mietin, että mikäs sen parempi on viettää juhlaansa, kuin tehdä linturetki jonkin alueen lintupaikoista. Niinpä ajatuksiini tuli retki Suonteen kylän pelloille, mutta päättänkin tehdä lähiretken ja käydä katsastamassa, olisiko Saunaniemestä länteen avautuvalle Koskelovedelle tipahtanut mitään tällä pudotuskelillä.

Ajelen kohti seurakunnan leirikeskukseen rantaa ilman sen suurempia odotuksia. ”Jospa joku arktinen vesilintuparvi olisi pysähtynyt järvenselälle lepäämään.” ajattelen mielessäni. Ainakin alleja täällä on nähty toukokuussa aikaisempina vuosina ainakin!

Kello näyttää tasan 8, kun parkkeeraan autoni rantasaunalle menevän väylän varteen ja hyppään autosta ulos suojautuen samalla ajoittaisilta sadekuuroilta. Otan kaukoputken takapenkiltä ja kävelen rantaan kymmenen metrin matkan. Putki pystyy ja järven selän tarkastus voi alkaa. Suuntaan putken ensiksi pohjoiseen Saunavirran suuntaan. Siitä alan hiljalleen siirtyä kohti länttä ja harmittelen sateen aiheuttamaa hankaluutta putken käytölle suojauksen muodossa.

Muutama minuutti on kulunut ja katson kohti Virrankylän sääksen pesäniemeä. Suhteellisen kaukana näyttäisi olevan parvi tummia lintuja, jotka levottomasti suuntaa välillä vaihtaen, nippuun ja jonoon vuorotellen ja välillä mennen uivat pikkuhiljaa lähemmäksi. ”Melanittojahan ne ovat” tuumin mielessäni.

Ensimmäiset siiven verryttelyt ja valkoista alkoi näkyä siivellä, jolloin tuumasin: ”Siis pilkkasiipiä ainakin”. Vielä ovat sen verran kaukana, ettei lukumäärää pysty laskemaan, mutta parvi lipuu hiljalleen minua kohden.

Parven yksilöiden välillä esiintyy keskinäistä ”ajamista” ja jälleen vilahtaa valkoinen väri parvesta. Tällä kertaa vilauksia nostaa palan kurkkuun, sillä aivan kuin valkoisen värin muoto ja sijainti olisi erilainen kuin mitä ensimmäisellä kerralla. Aivan kuin väri olisi pään korkeudella ja muodoltaan alaspäin kiilamainen laikku.

Ensi ajatus pilkkaniskaan herää ja samalla alan hyperventiloida. Jännitys alkaa nousta, hätäntymäinen pyrkii tulemaan pintaan, mutta jotenkin sateen ja kolean ilman kohmettamat sormet saan toimimaan ja soittamaan Tossavaisen Arille.

Puhelin hälyttää ja pian Ari vastaa: ”Mitä nyt?” ”Missä olet?” kysyn, johon Ari vastaa: ”Kotona! Äsken heräiltiin!” Sanon ”Äkkiä housut jalkaan ja Saunaniemeen. Täällä on ehkä pilkkaniska parvessa.” Johon Ari vastaa: ”Ai pilkkasiipiäkö?” Vastaan takaisin: ”Juu, niitäkin, mutta pilkkaniska! Ja ÄKKIÄ tänne!” Ari tokaisee ymmärrettyään: ”Me lähetään tulemaan Hellun kanssa heti, kun saadaan puettua vaatteet päällemme. ”Hyvä” ja lopetan puhelun, ja saman tien alan soittaa Pekalle”. Ilmoitan Pekalle mahdollisesta pilkkaniskasta ja Pekka vastaa lähtevänsä tulemaan heti.

Koetan seurata parvea välillä ja katsella paremmin harvinaista vierasta ennen kuin muut havaitsijat saapuvat paikalle. Soitan hälyn myös Immosen Timolle, joka pyytää laittamaan tiedot tekstiviestillä hänelle hälyä varten. Yksin tuntuu vaikkealta pitää tilannetta hallinnassa, kun yritän kohmeisilla käsillä kirjoitella viestiä ja katsella samalla lintua. Linnut ojentelevat välillä kaulaa suoraksi, välillä pään korkealle siten, että rinta nousi veden pinnasta ylös ja verryttelivät siipiään.

Ainakin 10 minuuttia on kulunut soittoista ja paikalle tulee pohjoisen suunnasta 16 linnun mustalintuparvi, jotka parkkeeraavat melko lähelle pilkkasiipiparvea, mutta pysyttelevät kuitenkin omana porukkanaan. Pilkkasiipiporukan levottomuus vaan lisääntyy

mustalintujen saapuessa lähelle ja parvi nousee lentoon lentäen järvenselän ympäri ja palaten lähtöpaikkaansa takaisin. Nyt lintu näkyi nokkaa myöten hyvin ja siiven alapinnan tasavärisyys tuli esiin. Jotenkin tilanne kipsaannuttaa minua, enkä muista edes soittaa kaikille paikkakuntalaisille linnusta.

Hellu ja Ari tulevat paikalle noin 25 minuuttia linnun löytymisestä ja heti perään myös Pekka. Annan ohjeita, mistä suunnasta alkavat katsella parvea ja vihdoin saan tekstiviestin lähetettyä. Parvi lähtee vielä pariin otteeseen lentoon, ja pilkkaniska eksyy lennon päätyttyä mustalintuparveen. Mustalinnut eivät koreampaa ilmentystä hyväksyneetkään joukkoonsa ja linnun oli palattava takaisin pilkkasiipiparveen.

Hellu toteaa katselun lomassa juuri edellisenä iltana kysyneensä tästä lajista Arilta, jolloin Ari oli todennut: ”Ei sitä tarvii opetella, sillä ei sitä täällä nähdä!” No siinä sitten porukalla naureskeltiin satumusta. Pertsakin soittaa tilanteesta ja kerromme lintujen olevan hyvin levottomia.

Ehdimme katsella lintuja porukalla lähes 25 minuuttia, kunnes sateen laannuttua parvi lähtee jälleen lentoon etelän suuntaan. Parvi ohittaa havainnointipaikan noin 150–200 metrin etäisyydeltä siten, että jopa kiikarilla saattoi erottaa lajin tärkeimmät tuntomerkit. Parvi ottaa korkeutta Taipaleenlahden yllä ja suuntaan pohjoista päin ylittäen Saunaniemen kannaksen kapeimman kohdan Tiikinlahden puolelle klo 08:55. Kätelemme lajin johdosta toisiamme ja mietin mielessäni: ”Olipahan se hyvä ”lahja” näin syntymäpäivänä.”

UUTUUS!

KEVÄTHERKKU

Lintujen ravinnontarpeeseen keväällä ja kesällä

Ravintorikas linnunruoka sisältää runsaasti proteiineja ja kivennäisaineita, jotka ovat linnuille erityisen tärkeitä pesintäaikana. Koostumus, josta lintu saa energian helposti käyttöönsä. Suomalainen tuote.

Lemmikki Oy
ELÄINRUOKATEHDAS
www.elainruoka.com

MARKETEISTA KAUTTA MAAN!

Kiikareiden ja kaukoputkien
palveleva
erikoismyymälä.



FOTO FENNICA

Foto Fennica Oy
Itämerenkatu 16
00180 Helsinki
Puhelin 09 - 6859 0800



LINTUYHDISTYS KUIKKA

LINTUYHDISTYS KUIKKA

c/o Kuopion museo
Kauppakatu 23
70100 KUOPIO
kotisivut: www.lintuyhdistyskuikka.net
e-mail: hallitus@lintuyhdistyskuikka.net
Perustettu 1974, toimii Kuopion Luonnon
Ystävien Yhdistyksen (KLYY ry) lintujaostona.
Toimialue Pohjois-Savo.

TOIMIHENKILÖT 2015:

PUHEENJOHTAJA
VARAPUHEENJOHTAJA
SIHTEERI
MUUT JÄSENET

Mikko Pärssinen (Kuopio), 050 348 6137 mikko.parssinen123@gmail.com
Eelis Rissanen (Siilinjärvi), 050 569 9091, eelisri67@gmail.com
Jussi Koponen (Kuopio), 045 676 5354, kopjus@gmail.com
Hannu Kärkkäinen (Suonenjoki), 040 582 5295, hannu.karkkainen@ppg.inet.fi
Jyrki Uotila (Kuopio), 0400 712 264, jyrkiuotila@luukku.com
Jarmo Yliluoma (Iisalmi), 040 721 2618, jyliluoma@gmail.com
Liisa Tolvanen (Varkaus), 050 406 8866, liisa.tolvanen@kolumbus.fi
Asta Lähdesmäki (Kuopio), 050 562 3935, astalahdesmaki@gmail.com

VARAJÄSEN

ALUEVASTAAVA
AHK
TIEDOTTAJA
TALoudenHOITAJA
TILINTARKASTAJAT

Jyrki Uotila, 0400 712 264, jyrkiuotila@luukku.com
Yhteys henkilö Eelis Rissanen, 050 569 9091, eelisri67@gmail.com
Asta Lähdesmäki, 050 562 3935, astalahdesmaki@gmail.com
Timo Filipoff, 040 553 1682, timo.filipoff@dnainternet.net
Jaakko Kettunen, 0400 674176
Raimo Hämäläinen, 0400 374909

RETKIKUMMIT 2015

Kuopio:
Asta Lähdesmäki, astalahdesmaki@gmail.com, 050 562 3935
Ilkka Markkanen, ilkka.t.markkanen@gmail.com, 044 728 4506
Mikko Pärssinen, mikko.parssinen123@gmail.com, 050 348 6137
Riitta Rajala, liisa.riitta@gmail.com, 050-3763758
Jyrki Uotila, jyrkiuotila@luukku.com, 0400 712 264

Eelis Rissanen, Sii, eelisri67@gmail.com, 050 569 9091
Jarmo Yliluoma, Iis, jyliluoma@gmail.com, 040 721 2618
Timo Immonen, Vrk, timo.immonen@pp7.inet.fi, 0400 371 736
Liisa Tolvanen, Vrk, liisa.tolvanen@kolumbus.fi, 050 406 8866

LIITY JÄSENEKSI:

Jäsenmaksut 2015: varsinaiset jäsenet 25 €, lapset ja nuoret alle 19-v. 13 € ja perhejäsenet (ei lehtiä) 5 €.
Uusille jäsenille liittymislahjana Kuukkelin kaltaiset -lintuharrastusopas. Liittymiset kotisivujen lomakkeella tai
JÄSENSIHTEERI Sanna Norojärvelle, 040 706 7009, jasensihiteeri@lintuyhdistyskuikka.net

SIIVEKÄS
JULKAISIJA
PÄÄTOIMITTAJA
AVUSTAJAT

Nro 64 – 2015 – 36. vsk
Lintuyhdistys Kuikka
Eelis Rissanen, 050 569 9091, eelisri67@gmail.com
Asta Lähdesmäki, 050 562 3935, astalahdesmaki@gmail.com
Jyrki Uotila, 0400 712 264, jyrkiuotila@luukku.com
Seuraavaan numeroon tulevat jutut lähetetään päätoimittajalle.

KANNEN GRAAFINEN SUUNNITTELU
TAITTO
TILAAMINEN JA JAKELU

Juha Koponen
Minna Etsalo, minna.etsalo@gmail.com
Jaetaan Kuikan jäsenille. Tilaushinta muille 15 €.
Lehteä ilmestyy yksi numero vuodessa.
Tilaukset Sanna Norojärvi, 040 706 7009, s.norojarvi@gmail.com
Pekka Tenhunen, p, 017 631 203, 044 289 2220, klyy.tenhunen@mbnet.fi

ILMOITUSHINNAT
(½:n tai kokosivun mainokseen
sisältyy banneri etusivullemme vuodeksi)

koko takasivu A4	300 €
½ takasivua	150 €
Sisäsivut:	
koko sivu A4	280 €
½ sivua 210 x 148,5	140 €
¼ sivua 105 x 148,5	100 €

PAINOS

650 kpl

PAINOAIKKA
ISSN 0780-7066

Kirjapaino Arsmat Oy, Kuopio

Pyrstötiainen
TERO PELKONEN



Riistaveden torni. ILKKA MARKKANEN

LIITY JÄSENEKSI

Verkossa: www.lintuyhdistyskuikka.net, jasensihteeri@lintuyhdistyskuikka.net

Postitse: Lintuyhdistys Kuikka /co Kuopion Museo, Kauppakatu 23, 70100 Kuopio

Puhelimitse: 09 4135 3300 (BirdLife Suomi, ark. klo 10–15)

KUIKKA toimii Pohjois-Savossa ja on Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen lintujaosto sekä BirdLife Suomen jäsenyhdistys. Liittyessäsi Kuikkaan liityt samalla myös niiden jäseneksi. Jäsenmaksut 2016: varsinainen jäsen 25 €, alle 18-vuotiaat 13 €, perhejäsen 5 €, kannattajajäsen 120 € (esim. yhteisöt ja yritykset)

Kuikka tarjoaa jäsenilleen

- Yhdistyksen oman Siivekäs-lehden kerran vuodessa
- Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen (KLYY) tiedotteen neljästi vuodessa
- Valtakunnallisen Tiira-lehden neljästi vuodessa
- Jäsenoikeudet Tiira-lintutietopalveluun osoitteessa www.tiira.fi
- Uusille jäsenille liittymislahjana lintuharrastusoppaan

Retkiä, julkaisuja, lintuilstoja, uusia ystäviä – luontoelämyksiä ympäri vuoden